

AZ

ALSÓZEMPLÉNI EV. REF. EGYHÁZMEGYE

1893. ÉVI ÁPRILIS HÓ 11—12. NAPJAIN

SÁROSPATAKON

TARTOTT TAVASZI KÖZGYŰLÉSÉNEK

JEGYZŐKÖNYVE.

SZERKESZTETTE

KÓNYA ANDRÁS,
EGYHÁZMEGYEI FŐJEGYZŐ.

*

SÁROSPATAK.

Nyomtatta Steinfeld Béla, az ev. ref. főiskola betűivel.

1893.

Az alsózempléni ev. ref. egyházmegye 1893. évi április hó 11—12-ik napjain Sárospatakon tartott tavaszi közgyűlésének

J E G Y Z Ő K Ö N Y V E.

Az alsózempléni ev. ref. egyházmegye 1893. április 11—12. napjain Sárospatakon, a szokott helyén tartotta meg K o p r é F e r e n c z esperes és M e c z n e r B é l a egyházmegyei gondnok elnöklete alatt, tavaszi közgyűlését, számos egyházi és világi érdeklődők közreműködésével.

J e l e n v o l t a k :

Az elnökségen kívül *Bodolai József, Keresztúri József, Zombori Gedő, Tóth Lajos, Gecsei Péter, Körösi György* papi; *Bódogh Károly, Szinyei Gerzson, Meczner András, Vecsey Oláh Miklós* világi tanácsbírák; *Bálint Dezső, Török István, Páricsy József, Fürjész Tamás, Ölbey János, Zitás Bertalan, Zitás István, Abaházy József, Pálóczy József, Erdélyi József, Beszterczey Béla, Farkas Lajos, Hézszer Emil, Hubai József, Lábos István, Buda János, Olajos Pál, Horváth János, Máthé Gyula, Bartha József, id. Kovács János* rendes; — *Semsey József, Szabó Pál* helyettes; *Réz László, Mauritz Árpád, Tóth Kálmán, Székely Imre, Fodor György* segéd-lelkészek; *Gérecz Károly és Bartha János* tanító-képviselők; *Molnár József* olaszii, *Csécsi Nagy Pál* v.-ujfalusi, *Balázs József* kis-tárkányi, *Szakács Károly* nagy-tárkányi, *Török Lajos* leleszpólyáni, *Körösi István* gesztelyi, *Molnár István* kaki, *Diák János* leányvári, *Pataki István* királyhelmecezi küldöttek. Jegyzők: *Kónya András* egyházi, *Debreczeni Bertalan* világi fő, *Czinke István* és *Komjáthy Gábor* aljegyzők.

1. Esperes ur buzgó alkalmi imája után, melyben Isten segedelmét és megáldó kegyelmét kérte tanácskozásunkra, egyházmegyei gondnokunk tartotta meg, protestáns, — közelebbről ev. ref. egyházunknak a jelen időben válságos helyzetét élénk színekkel ecsetelő megnyitó beszédét, mely egész terjedelmében jegyzőkönyvbe vezetetik, a mint következik:

Nagytisztelű egyházmegyei közgyűlés!

Bocsánatot kérek, hogy mielőtt a gyűlést megnyitnám figyelmeiket néhány perczre igénybe veszem.

Méltóztatnak emlékezni, hogy ezelőtt két évvel, említést tettem azon valóban elszomorító körülményekről, melyek a válásfelekezetek között már akkor jelentkeztek, manapság pedig mondhatni, már el is mérgesedtek.

Ugyanis gr. Csáky vallás- és közoktatásügyi miniszter egy rendeletet bocsátott ki, melynek az volt tulajdonképeni célja, hogy az elkeresztelési visszaéléseket megszüntesse; de mely rendeletnek nemcsak hogy remélt eredménye nem lett, sőt azzal ellentétes következményeket szült; a mennyiben a római katolikus lelkészek annak nyíltan ellenszegülnek s a püspöki pásztorlevelek által ösztönöztetve nyíltan kimondják, hogy az 1868: 53. t.-cikket mint a kath. dogmákba ütközőt, kötelezőnek el nem ismerik s készebbek a hatóságok által kihágásért rájuk rótt pénzbírságot megfizetni, mintsem az anyakönyvi kivonatok megküldése által törvénytiszteletüknek jelét adni.

El kell ismernünk, hogy a jelennél nehezebb idők is sulyosodtak protestáns egyházunkra, midőn elődeink a véstörvény-székek által elítéltetve, gályarabsággal, sőt igen sokszor életükkel áldoztak s tettek bizonyosságot hitükhöz való ragaszkodásukról; de a kicsinyeskedő felekezetiességnek boszantóbb bizonyítéka alig képzelhető, mint a kath. klérusnak jelenlegi viselkedése, melylyel a felvilágosodás századának nevezett XIX. század utolsó évtizedében egy országos törvénynek, melyet minden alkotmányos érzésű embernek tiszteletben kellene tartania, nyíltan ellenszegül. Hogy ez állapotok így meg nem maradhatnak, azt belátta az ország kormánya is s annak elnöke, a kabinet újjáalakítása alkalmával nyíltan kijelentette, hogy e viszonyok megváltoztatása céljából mily reformokat lát szükségesnek. E reformokat nagyjából mindnyájan ismerjük. Ilyenek: az anyakönyvek vezetésének a polgári hatóságokra való átruházása; a polgári házasság behozatala; melyekről mindnyájunknak meglévén egyéni meggyőződésünk, nem akarom türelmüket azok bővebb

ismertetésével fárasztani. Magam részéről nem ellenzem; ki kell azonban mondanom azt is, hogy e reformokat csakis kisegítő eszközöknek tekintem; épazért ezek mellett az 1868: 53. t.-cikknek épségben fenntartását óhajtom és pedig nemcsak mint protestáns ember, hanem a viszonzosság, az egyenlőség és az igazság szempontjából is. De ismétlem, hogy — mivel a kormány tehetetlensége miatt a jelenlegi vizás egyházpolitikai helyzetből más kibontakozást nem látok, — e reformok életbeléptetését szükségesnek látom, mint a mi által a kath. klérus kezéből ki lesz ütve egy oly fegyver, melyet nem áll nyíltan használni nemcsak a protestáns egyház meggyengítésére, hanem az országos törvény tekintélyének is csorbítására.

Ha tehát e reformok valami nagy lelkesedést nem kelthetnek is bennünk, de amennyiben a protestantizmus szellemével nem ellenkeznek: kötelességünk azoknak megvalósítását tőlünk telhetőleg előmozdítani. És miután előre látható, hogy az ultramontán tábor mindent el fog követni, hogy e reformokat meggátolja; s miután a kath. alpapság azok ellen már most is aláíráásokat gyűjt és pedig nemcsak saját hívei, hanem protestáns hitfeleink között is: felkérem az egyházmegyebeli lelkészeket, hogy híveiket ne engedjék e csábítgatások által félrevezettetni, hanem igyekezzenek azokat a dolgok valódi állásáról felvilágosítani.

A mint méltóztatnak tudni, a zsinat mult év deczember havában bevégezte működését. A zsinati előkészítő bizottság által készített törvényjavaslat már a két első ülés szak alatt letárgyalatott s csakis a közoktatásügyi javaslat maradt fel és intéztetett el a deczemberi ülés szakban. Vannak azonban egyházunkra nézve nagyon fontos és életbevágó kérdések, melyek a törvényjavaslatba nem lettek felvéve; ilyenek, — hogy többet ne említsek — az általam már előbb említett egyházpolitikai kérdések és az államsegély ügye. Ez utóbbira nézve zsinatunk kimondotta, hogy egyházunknak állami segélyezését, szükségleteinknek tekintetbe vételével teljes mértékben fogja kérelmezni a kormánytól. A zsinat által letárgyalt többi törvények pedig ő Felsége elé terjesztetvén, valószínűleg rövid idő alatt szentesíttetnek. És most midőn a zsinat bevégződésével mandátumomat önök kezeibe leteszem: fogadják bizalmukért őszinte s szívből jövő köszönetemet.

Áttérve saját egyházmegyénk ügyeire: ez évben az egyházlátogató küldöttséggel együtt a tállyai járást látogattam meg s megvallom, hogy midőn a hegyaljai egyházak elpusztúlt szőlőhegyeit látnom kellett, a szívem elszorúlt, tudván azt, hogy ez

egyházaknak s azok belhivatalnokainak, valamint a fizető egyháztagnak a szőlő elpusztultával legfőbb jövedelmi forrásuk apadt el. Másfelől azonban örömmel győződtem meg arról, hogy habár az egyházak anyagi tekintetben hanyatlottak is, de a valóságos buzgóság és áldozatkészség nem lankadt s ezen egyházaink a legnagyobb dicsőre és elismerésre méltó kitartással igyekeznek helyüket a létért való küzdelemben megállani. Máskülönben biztatásul mondhatom, hogy a szőlőpusztulás folytán nagy mértékben károsult egyházak a konvent segélyosztó bizottságának figyelmébe vannak ajánlva s ha sikerülend az államsegélyt nagyobb mértékre felemelnünk, az egyházak is kellő mértékben fognak segélyeztetni.

Helyén volna itt megemlékeznem azokról, kik egyházi célokra való adakozásuk által, áldozatkész buzgóságuknak adták bizonyítékát; azonban mivel e tények nagy. elnöktársam évi jelentésében részletesen felfognak soroltatni: nem akarom azok neveit ismételni, csakis arra szorítkozom, hogy irányukban itt a nagy. egyházmegyei közgyűlés előtt, őszinte köszönetemet kifejezzem.

Az e járásbeli iskolák szellemi állapotáról is a legkedvezőbb jelentést tehetem. Gyenge iskola egy sincs; sőt a 14 iskolának fele kitűnő s e kitűnők közül is ki kell emelnem a tállyait, mint a mely — mondhatni — semmi kivánni valót sem hagy fenn; ugyanazért szíves kötelességet teljesíték, midőn annak tanítóját itt a közgyűlés előtt különösen megdicsérem.

És most nagy. egyházmegyei közgyűlés, e járás meglátogatásával bevégeztem egyszersmind az egész egyházmegye látogatását is és tehetségem szerint eleget tettem azon kötelezettségnek, melyet magamra vállaltam s melynek teljesítését ígértem akkor, midőn ez előtt 6 évvel gondnoki hivatalomnak betöltésére felesküdtém s talán nem esem túlzásba, ha azt mondom, hogy ez egyházmegyebeli egyházak viszonyairól jórészt tájékozva vagyok; ismerem a lelkészek működését, a tanítók szorgalmát s ha ügyeik ide, az egyházmegye zöld asztala elé kerülnek, tudok felőlök véleményt mondani.

Végül kedves kötelességet teljesíték, midőn különösen az egyházmegyebeli lelkészeknek köszönetemet nyilvánítom, kik kivétel nélkül a legnagyobb szívességgel, magyaros barátsággal fogadtak öt évi egyházlátogatási útamban, s őszintén mondom, hogy azon napokat, melyeket közöttük és kedves családjaik körében eltöltöttem, életem legszebb napjai közé sorozhatom.

Most pedig azon ígérettel, hogy jövőben is ott leszek, hol esetleg baj s jelenlétemre szükség leend: az egyházmegye jelen levő tagjait szívélyesen üdvözölve, a gyűlést megnyitom.

2. Majd ezután, még a tanácskozás megkezdése előtt esperesünk olvasta fel egyházmegyénk anyagi és szellemi viszonyait részletesen feltüntető következő évi jelentést:

Nagytiszeletű egyházmegyei közgyűlés!

Hivatásszerű kötelességem szerint felhivatva érzem magamat, hogy a nagytiszt. egyházmegyei gyűlés ily szép számmal egybegyűlt, s általam is melegen üdvözölt tagjai előtt e már-már lefolyt egyházi évben egyházmegyénket közelebbről érdekelt eseményeket, s közigazgatásunk terén előfordult nevezetesebb mozzanatokat lehetőleg a leghüebb rajzvonásokban ecseteljem; — s a mit szintén méltán megvárhat tőlem a nagytiszt. közgyűlés számot adjak egyszersemind arról is, hogy hivatalos tisztí körömben mikben és miként tettem eleget megbízatási kötelességeimnek.

Nem zárkozhatván el azonban az egyetemes reformált egyházunkat is mélyebben érdeklő események elől sem, engedje meg a t. közgyűlés, hogy mielőtt tüzetesen vett esperesi jelentésem tulajdonképeni feladatához híven saját egyházmegyénk egyházi és iskolai ügyeinek ismertetését előadnám, e helyütt is emlékezetbe hozzam azon közérdekű eseményeket s behatóbb megfigyelést igénylő mozzanatokat, melyek különben is felszínen lebegvén, a közvélemény felettök hullámzó ítélkezésében is többé vagy kevésbé ismerttek lehetnek már a nagyt. közgyűlés tagjai előtt is.

Ily emlékezetre méltó közérdekű esemény e már-már véget ért egyházi év folyamán, egyetemes egyházunk legtöbb törvényhozásának zsinatunknak a 3-ik ülés-szakban december 5-ik napján befejezett működése. Tárgyalásai ez utóbbi ülés-szaktól is nagyobb részt ismertek lévén, feleslegesnek tartanám részletezni. Szentesítésére kell várnunk, hogy törvény erőre emeltesék, s akkor lesz majd helyén róla végítéletet formálni. De meg kelle emlékezni még is e 3-ik ülés-szokról különösen azért is, mert ez már mint az előbbieket nem csak a meglevő törvény módosítáival foglalkozott, hanem újabb alkotásokat is mutathat fel, részint az egyetemes lelkészi gyámintézet elhatározásával, a konventnek hagyva fel létesíthetése módzatának megállapítását; részint a debreczeni bölcsészeti s tanárképezdei és a kolozsvári theologiai fakultások létrehozásában. Mindkét tudományos intézet hivatási feladatát s rendeltetési célját megismerhették egyházaink s tisztelt lelkésztársaim, a már egyházanként kiosztott, tényleges adományozási pártfoglalásra felhívó zsinati szózatból; s hogy menyiben látja be majd egyetemes

egyház közönségünk egyik másik fakultásnak ez idő szerinti szükségesképeni létjogosultságot, az irántok nyilatkozó tetteges pártoltatási részvét fog majd felettök elítélőleg határozni. Nem mulaszthatjuk el azonban e két intézetet e helyütt is, a nagytiszt. közgyűlés tagjainak munkás pártfogolási részvételébe kötelelességszerűleg ajánlani.

Egy másik egyetemes egyházunkat is közelebbről érdeklő esemény, melyet nem lehet egy ily alkalommal elhallgatással mellőznünk az annyira tulterjengő egyházpolitikai versengés, a már évek óta kisértő, de megoldás helyett egyre bonyolultabbá váló ugynevezett elkeresztelési kérdés, mely nevezet alatt azonban egy általános felekezeti, majd nem kultur-harcz veszélye lappang. S ha e válságos versengés még sokáig tart: féltő, hogy közös hazánk és nemzetünk fog sebeket kapni állami szilárdságunknak a törvény tiszteletének s a jogrend biztonságának megingatása folytán. De bizzunk abban, hogy a világ kerekeit haladás helyett vissza felé forgatni nem lehet, s feltenni sem lehet, hogy Magyarország törvényhozása s alkotmányos kormánya ez ellenséges áramlatoknak még tovább is tért engedve hűtlen legyen azon szabadelvű szellemhez, mely a törvényhozás multját s előhaladó irányát jellemzi. Bizzunk a magyar állam jogfentartó szuverénitásban, hogy az ultramontán tulhatalmi vergődésre irányult törekvéseknek szárnyát szegve, megfékezi; s törvényhozásunk tényezőiben is elég erő lesz majd arra, hogy az állami jogrend ellen intézett támadásokat vissza verjék.

De áttérve ezek után egyházmegyénk saját belügyeire, részint közigazgatásunk terén szerzett észleleteim s hivatalos eljárásom alapján részint az egyházlátogatási jegyzőkönyvekben be-terjesztett adatok nyomán örömmel jelenthetem, hogy egyházi és iskolai életünk rendesen, tehát haladó irányban foly s bár az anyagi jólét nem mindenütt van emelkedőben, a minék inkább a külviszonyokban, mint népünk tespedésében keresendő s található fel fő oka; a szellemi s valláserkölcsi haladásnak jeleire sok helyt rámutathatunk. A tényekben nyilatkozó hitbuzgóság, s az egyházas érzület példányszerű tanuságai nem csak az önkéntes s kegyeletes adományozások egyházi és iskolai építkezések nagyobb mérvű terjedelmében észlelhetők; hanem itt ott (Tállya, Sárospatak, Tokaj) a munka-tehetetlen szegényebb sorsú hitfelek gyámolító gondozásában is feltüntetvék. Örvendetes jelenségül jelezhetjük: hogy az áldozatkészségnek nemes példáival a legtöbb helyütt találkozunk.

A példányszerű vallásos hitélet fényes bizonyítékát mutat-hatjuk fel, az egyházkerületi jegyzőkönyvben részletenként is

majd felveendő adományozások főösszegével, mely is 11919 frt 70 krt tesz, 2251 frt 64 krral több a megelőzőtt évinél. Ezen adakozások sor rendében ki kell itt is emelnünk a lefolyt évről Ő Felsége apostoli királyunk kegyadományait; egyházaink közül Tállyát, Szentest, Szomotort egyenként 100—100 frttal legkegyelmesebben segélyezvén. A jelentékenyebb adakozásokat is itt megérintve: *Tállya* egyes hitfelek buzgólkodásából 900 frtot gyűjtött, kiemelve ezek közt Váradí Szabó Miklós 104; Bártfai Szabó József erredes 144; Bernát Béla képviselő 100 és Dr Szabó Gyula 267 frt adományozását. *Pthrügy* részint önkéntes megadóztatásból, részint külbirtokos jóltevők adakozásából 1739 frtot mutat fel. *Tisza Tokajt* a hitbuzgóság a lefolyt évben is 651 frt 68 krral segélyezte, megemlítvén az adományozók közül Káposztás János főgondnokot 100; Özv. Matkovic Albertnét 200 és b. e. néhai Nánási Oláh Miklósné urnót 200 frt végrendeleti hagyományával. *Rozvagy* részint önkéntes ajánlat, részint közkereset útján 650 frt gyűjtött. Ily közkeresettel repczearatással *Kis-Tárkány* 81 frt 85 krt; *Nagy-Kövesd* pedig 322 frt 70 krt ajánlott fel az egyház javára.

A kegyeletes adományozásoknak sorrendében, méltán kiemelhetjük becsértékét tekintve is Sajó Hidvégen, a Tóth Vilma, Tóth Lajos tanácsbíró lelkész társunk kedves leánya confirmáltatása emlékeül az ur asztalára ajándékozott, saját kezüleg arannyal és selyemmel himzett buzavirág levél és kalászokkal díszített, közepén arany fonallal himzett, »Uram taníts minket imádkozni« jelige körül, arany csipkével ellátott crém színü moár terítőt, 60 frt értékben véve fel. Így szintén Czigádon Páricsi József lelkész társunk neje, szül Lábos Amália urnó egy ön készítette nagyon diszes s értékes urasztali kendőt ajándékozott az egyháznak. *Pthrügyön* hét buzgó nő egyetértőleg közös költséggel 90 frt értékü diszes szószék terítőt készítetett, Lévai Mihály pedig aczélból készült zománczozott kannát 12 frt értékben ajándékozott urasztali készletül.

Építkezések összege múlt évben 15828 frt 90 krig emelkedett. Ezek közül a legjelentékenyebbeket említve itt: *Tarczal* temploma, tornya s iskolái teljes diszkarba hozására 1717 frt 37 krt; ugyszintén *Pthrügy* is temploma és tornya diszes berendezésére 5300 frtot; *Takta-Kenéz* uj iskola építésére 1300 frtot adott ki. *Véke* 863 frt 93 krral uj iskolát építettett; *Rozvagy* iskolája templom, tornya tanítói laka kijavítását 750 frtal végezte be.

Az egyházak vagyoni állásáról, a betérjesztett gondnoki számadások nyomán az egyházmegyei felülvizsgáló számvevő

bizottság van hivatva részletesebb jelentéssel szolgálni; legyen elég e helyütt a látogatási jegyzőkönyvek adatai nyomán összesített számadatokban jeleznem egyházaink vagyoni állását. Összes bevétel 74683 frt 89 kr; kiadás 59869 frt 89 kr; maradvány 14814 frt. Tőke vagyon 93539 frt 12 kr; kamat 2816 frt 32 kr; magtári állomány pénzértékben 9422 frt 67 kr; magkészletben 1733 köb 2³/₄ véka.

Ezek után következik, hogy megbízott sáfárkodásaimról is számot adjak a nagytiszt. közgyűlés előtt. Legelőbb is az országos ref. közalapba befizetett járulékokat illetőleg, teljes megnyugvással jelenthetem, hogy elvalahára régibb tartozásainkat is letörlesztve, mult évi illetékünket mind egy fillérig befizettük. Ez azonban nem ment olyan könnyen, az illető szolgabírói hivatalok kényszer hatalmának igénybe vételével kelle több egyházak gondnokait elhanyagolt kötelességük teljesítésére köteleznünk. A mult 1892 évről betérjesztett bevállási iverint, egyházmegyénk összes járuléka 1606 frt 20 kr volt; kevesebb a megelőzőtt évinél 59 frt 30 krral, néhány hegyaljai egyházunk tetemes alábbszállítása miatt. A múlt évekről felmaradt hátralékunk 268 frt 80 kr, melyből 30 frt 80 kr törlésbe hozatván, befizettem 238 frtot; perselypénzben befolyt 9 frt 20 kr. E szerint az 1892-ik évben befolyt összesen 1853 frt 40 kr; melyből porto díjban 2 frt 40 kr levonatván, mint az itt im bemutatott s bizottságilag helyben hagyott számadás, s a Földhitelintézet felvételi nyugtái is igazolják, beküldetett a Földhitelintézethez 1851 forint. Sajnálattal kell azonban itt jelentenem, hogy a bevállott járulékok évenként alább szállanak; s a reformatio ünnepi persely pénzzel több egyházak be sem számolnak s némelyek az egyházlátogatásnak tartják fel; holott azt minden egyház évi járulékával egyidejűleg köteleztetik az esperesi hivatalhoz beküldeni. S kérnem kell teljes tisztelettel, erre nézve a nagytiszt. közgyűlést, méltóztassék elhatározni, hogy ezentul az egyházak a persely pénz beküldésénél is a kezelési szabályok értelmében járjanak el, s a közalapi járulékok megállapításáról is legalább már a folyó évi bevállásuk nivóján állandóan megmaradjanak.

Jeleznem kell továbbá a közgyűlés előtt a múlt évben egyházmegyénk részére, a konvent és egyházkerületünk által kiutaltványozott segélypénzekről megkivánt számadolást. Mult 1892-ik évben a szokottnál később időben tartván meg a konvent üléseit, a megelőzőtt 1891-ik évről egyházaink és lelkészeink nagyon is csekély mérvben, t. i. 5 egyházunk 260 és

két lelkész társunk 70 frttal segélyeztetvén, összesen 330 frt lett kiutalva egyházmegyénk részére. A folyó év márczius hónapban ülésezett konvent, már a mult évről sokkal több kegyelettel volt hozzánk, a mennyiben segélyért folyamodó öt lelkészünknek 240 és 9 egyházunknak 620 összesen 860 frtot utalt ki segélyosztalékul. E segély összeg ez előtt pár nappal küldetvén meg hozzám, most van kiosztás alatt. Az egyházkerületi pénzküldő választmány által mult évi november hónapban kiutalt 91 frt 20 kr. segély összeg a folyó év január 26-án, Sárospatakon egybegyült egyházmegyei segélyosztó bizottság által, az itt bemutatott jegyzőkönyvben megállapított rendszerrel lett kiosztva. Ezen segély összeg alapjai szerint részletezve: az államszegélyből 340, Baldácsi alapból 245, Nagy Gedeon alapból 200, hollandi tárból 80, szükösi tárból 40, szegényebb hivatalnokok alapjából 12 frt 20 kr lett kiutalva. A Nagy Gedeon féle 200 frt mikénti kiosztása az egyház kerület által lévén megállapítva, két egyháznak 40 frt, 4 tanítónak és népiskolai olvasmányokra 20 frt s két tanító özvegynek 10 frt lett külön-külön egyenként ki adva. Ezen kívül a többi alapokból 5 egyház 40 frt, 4 lelkész 25, 13 lelkész özvegy 20, s két tanító özvegy 10 frtjával segélyeztetett külön-külön s a még felmaradt felüleg 137 frt 20 kr az egyházmegyei pénztár, s a lelkészi gyámintézet között lett egyenlően megosztva, 68 frt 60 krig egy-egy részre. A konventtől mult évben is megkapta lelkészi hivatala gyámolítására Tolcsva és Hogyka a 35 frt tőkés segélyt. Ezen kimutatás szerint mult évi tavaszi gyűlésünk óta egyházmegyénk, az egyházkerület és konvent által 2177 frt 20 kr segélyosztalékban részesítettett.

Egyházmegyénk népesedési mozgalmait, a betérjesztett statisztikai táblázatok nyomán következőkben jelezhetjük: Lelkek száma 46140, született finemen 1185, nőnemen 1050, összesen 2235; meghalt finemen 867, nőnemen 807, összesen 1674; szaporodás 561.; házasodott tiszta protestáns 458, vegyes 91, összesen 459 pár. Iskola köteles 2666 fiú, 2402 leány, összesen 5068; saját iskolánkban jár 2426 fiú, 2203 leány, összesen 4629, más iskolába jár 141 fi, 113 leány, összesen 254; más felekezeti iskolába jár 3 fi, 5 leány, összesen 8. Hitvallást tett 374 fiú, 371 leány, összesen 745: áttért hozzánk 9 fi, 10 nő, összesen 16; kitért 6 fi, 6 nő, összesen 12.

Elemi oktatásunk fontos ügye, az egyházlátogatási jelentések szerint hova tovább mind nagyobb lendületet nyer. E kérdés azonban népiskolai tanügyi bizottságunk működési körébe

tartozik s lesz alkalma — jegyzőkönyvi jelentése nyomán — mind erről tudomást vehetni a nt. közgyűlésnek.

Egyházmegyénket kiváló hű szolgálói elhunytában a lefolyt év alatt ért veszteségeinkről is meg kell e helyütt emlékeznünk. Lelkészi karunk két veterán tagját gyászolja ez év halottai között, id. Olajos Pál gesztelyi, és id. Zitás István takta szadai lelkészekben. Az úrnak éber őrálló szolgálói az ő házában mindvégig, s az utóbbi a leghívebb odaadással szolgálta közügyeinket is, előbb mint egyházmegyénk jegyzője avatott tollával, s majd több éveken át mint egyik legbuzgóbb tanácsbírája, közügyeinknél tanusított tevékeny közreműködésével. Mindketten egyházunk szellemi s anyagi emelkedésére irányzott előtörekvéseikben példaadólag közre hatva, a nagy apostol példájaként »semmi elől sem vonogatták magokat, a mi híveiknek hasznokra volt, hogy azokat ne mívelnék s ne hirdetnék ;« s tántoríthatlan kitartással s állhatatos hűséggel teljesíték mindvégig apostoli hivatásuk tisztét, s a szolgálatot, melyet az Úrtól vettek. S épen ezért közméltánylat környezte életükben, s áldott emlékezet kísérte sírjukba is. Méltó, hogy jegyzőkönyvileg megörökítsük mi is emléküket.

Megüresült helyök betöltése iránt is intézkedni hivatásunk körébe tartozván, a gesztelyi lelkészi állomás immár, törvényszerű szabad választás által be is lett töltve ; az elhunyt b. e. apának fija, ifj. Olajos Pál, kaki lelkész iránt nyilatkozván a választóközönség többségének bizodalma, megbízott képviselői által kérelmezi az egyház elválasztott lelkészenek megerősítését, úgy szintén némely felmerült nehézmények miatt általam jóvá nem hagyható lelkészi chartája elbírálását is. A takta-szadai lelkészi állomásra pedig most lesz a pályázat kihirdetendő, május végéig megejtendő választással. A kaki lelkész eltávozásával üresedésbe jöven a hivatal, a törvényszerű választást el kelle itt is rendelnünk, s a választó közönség egyhangúlag Székely Imre harkányi segéd-lelkészt tisztelvén meg bizodalmaival, miután határozottan kijelentette a részére felajánlott állomás elfogadását, az egyház kérelmezése folytán is, a nt. egyházmegyei közgyűléstől várja hivatalában leendő megerősítését. Lelkészi karunkat illetőleg ez oldalról más egyéb változás eddigelé nem történt, jövőre nézve azonban előzetesen is be kell jelentenem, hogy Sarkadi Antal lelkész atyánkfia kenizői lelkészi állomásáról való lemondását betérjesztvén, ezen egyházunk jövő sorshelyzete felett intézkedni már ezen mi mostani gyűlésünknek kötelességszerű feladata.

Tanítóink kara menten maradt múlt évben halálozás okozta veszteségektől; nincs is ez oldalról egyéb változás bejelentve hivatalunknál, minthogy a b.-olaszii tanítói állomásra Bajusz Imre volt mádi tanító lett ideiglenesen alkalmazva, s minthogy a mádi egyházban kilátásba helyezett állami iskola mindez ideig sincs beállítva, maga a lelkész végezte felekezeti iskolánk oktatását; s a király-helmeci tanító, Karakó Ferencz ezen állomásáról lemondván, megüresült helye, valamint a leányvári előkönyörgő-hivatal is ez alkalommal lesz betöltendő.

Végül jeleznem kell még a t. közgyűlés előtt püspöki hivatalunk által a protestáns egyházkerületek múlt évi gyűléseinek egyházmegyének archivuma részére is megküldött jegyzőkönyveinek átvételét u. m. a tiszántúli ref. egyházkerület 1892. évi május 17. és augusztus 23. s több napjain Debreczenben; a dunamelléki ref. egyházkerület 1882. évi október 1-ső s több napjain Budapesten; az erdélyi ref. egyházkerület Kolozsváron szeptember 10—13. napjain, továbbá a magyarhoni ágost. hitv. evang. négy egyházkerület 1891. évi szeptember 23—24. napjain Budapesten tartott egyetemes közgyűlésének, úgy szintén a tiszai ág. hitv. ev. egyházkerület Dobsinán 1892. augusztus 18-án; a dunáninneneni ágost. egyházkerület Pozsonyban augusztus 24-én; és a dunántúli ágost. egyházkerület Kőszegen, augusztus 3. és 4. napjain, úgyintén az alsó-szabolcsi ref. egyházmegye Debreczenben augusztus 4 én tartott közgyűlések jegyzőkönyveit, nemkülönben a protestáns irodalmi társaság titkára által megküldött, múlt évi tavaszi gyűlésünk idejétől, mind ez időig megjelent kiadványokat; mindezen nyomtatványok a szintén beszolgáltatott egyházmegyei és egyházkerületi őszi gyűléseink jegyzőkönyveivel együtt egyházmegyei levéltárunkban lesznek elhelyezendőek.

Ezzel évszakos jelentésem véget érven, ajánlom magamat a nt. közgyűlés kegyeletes jó indulatába.

3. Elnöklő esperesünk évi jelentésében kegyeletes szavakban értesítette közgyűlésünket azon érzékeny veszteségről, mely egyházmegyénket, id. Zitás István szadai lelkész s évek hosszú folyamán át egyházmegyei tanácsbíró elhunytával érte.

Egyházmegyei közgyűlésünk tagjai mély megindulással értesülnek a gyászestéről, mely ha nem volt is egészen váratlan azon gyöngéledés után, mely közügyeinknek hosszú időn át fáradhatatlan bajnokát a munkaterről már előbb visszavonulni kényszeríté, mégis most, a midőn elvesztése valósággyá lett: a legőszintébb fájdalom érzetét költi fel minden szívben. Mert az elhunyt férfiúban egy igaz embert, Isten kedve szerinti papot, fáradhatatlanul munkás kartársat, őszinte barátot, a tanácsban bölcs, az ítéletben igazságos s még az emberi tévedésekkel szemben is szeretettel teljes bírót veszítettünk el; ki fényes tehetsége és kimagasló érdemei mellett is a szelidség és szerénység erényeivel tündökölt előttünk s kit kora ifjúságától kezdve közügyeinknek szentelt hosszú pályáján mindnyájunk méltán kiérdemelt szeretete és tisztelete környezett. Midőn azért közgyűlésünk a veszteség feletti fájdalmas érzetének e helyen is kifejezést ad, s drága emlékét jegyzőkönyvileg megörökíti: egyszersmind tudomására juttatni kívánja az elhunyt jeles férfiú gyászoló özvegyének, hogy vesztesége feletti fájdalmát enyhítendő, abban egyházmegyénk is őt megillető mértékben részt vesz.

4. Hasonló meleg részvétellel emlékeztén meg esperesünk évi jelentésében id. Olajos Pál gesztelyi lelkész elhunytáról:

Közgyűlésünk a tudományos képzettségű s szerény körében egyházának felvirágoztatása körül elévülhetetlen érdemeket szerzett lelkésznek emlékét szintén jegyzőkönyvében örökíti meg.

5. Báró Vay Sándor világi tanácsbíró esperesünkhöz intézett levelében jelenti, hogy gyöngéledő édes atyja oldala mellől

nem távozhatván, fiúi kegyeletetes kötelességének teljesítése, — Pilisy Ferdinánd szintén világi tanácsbíró pedig beküldött levele szerint saját gyöngékedése miatt tanácskozásunkban nem vehetnek részt.

Tudomásúl szolgál.

6. Az egyházak képviselői, bemutatott megbízó-leveleik felolvasottaknak tekintetvén,

Igazolatnak.

7. Az egyházmegyénkben érvényes szabályrendelet értelmében a tisztkar tíz évenként újból lévén választandó: elnökség az összes tiszti kar nevében — megköszönvén az egyházmegye közönségének eddigi megtisztelő bizalmát — a megbízatásról lemond, s a hivatalok betöltése iránti intézkedést az egyházmegye közönségére bízza.

E lemondás folytán az elnökség és tisztkar új választásának szüksége állván be, közgyűlésünk hosszabb eszmecsere után elrendeli, hogy az elnökségre a szavazatok még a tavaszi egyházkerületi gyűlés előtt beadassanak; azok felbontásával a kerületi gyűlésre küldött képviselők bízattván meg. A választás további sorrendjére nézve közgyűlés úgy intézkedett, hogy a megválasztandó elnökség első sorban a tanácsbírói, s ennek megválasztása után a jegyzői karra rendelje el a szavazást, s e szavazatok felbontását az elnökség, az általa Sárospatakra összehívandó bizottság által eszközöltesse. Amennyiben pedig kívánatosnak látszik, hogy a jegyzői kar egy világi taggal pótolassék: határoztatott, hogy a szavazás egy egyházi és egy világi főjegyzőre, két egyházi és egy világi aljegyzőre rendeltessék el.

8. A legközelebbi egyházkerületi gyűlésen egyházmegyénk képviselőivel, titkos szavazás útján megbizattak:

Bodolai József, Tóth Lajos papi tanácsbírák,
Kónya András egyházi főjegyző, Pilisy Ferdinánd,
Meczner András világi tanácsbírák és Debreceni
Bertalan világi főjegyző.

9. Az elnöki megnyitó beszédek bő anyagot nyújtottak a jelenleg országszerte vita-tárgyát képező egyházpolitikai kérdések

megvitatására. E tárgyban a tanácskozást Kőrössy György egyházmegyei tanácsbíró kezdte meg, a ki indítványozta, hogy haszon oda egyházmegyénk a főt. egyházkerület és az egyetemes konvent útján, miszerint a keresztyén vallásfelekezetek viszonzásáról intézkedő 1868. LIII. t.-c. 12. §-a továbbra is fentartassék.

Majd Debreczeni Bertalan világi főjegyző irásban a következő határozati javaslatot terjesztette elő:

„Mondja ki a nagytszt. egyházmegyei közgyűlés, hogy szükségesnek tartja azt, miszerint ev. ref. egyházunk, a jelenleg az egész országot izgatottságban tartó egyházpolitikai kérdésekben nyilatkozzék és kifejtse ezen egyházunkat legközelebről érdeklő kérdésekben álláspontját és miután ezt az országos közzsinat, valamint a zsinat együtt nem létében az ev. ref. egyház egyetemet képviselő egyetemes konvent tenni elmulasztotta:

szükségesnek látja, hogy ezen kérdésekben az egyházi törvény által is fentartott autonóm jogánál, fogva egyházmegyénk a maga részéről nyilatkozzék. Azért elismeri azt, hogy az államnak jogában áll, a kötelező polgári házasság alapján a házassági jogot rendezni s az állami anyakönyvezést behozni és ennél fogva az államkormányt a kötelező polgári házasság az állami anyakönyvezés és a zsidó vallás recepciója, mint kétségtelenül szabadelvű reformoknak programjába való felvételéért szivesen üdvözli; azonban e mindenesetre szabadelvű intézkedéseket nem tartja olyanoknak, a melyek a vallásfelekezetek viszonzásáról rendelkező 1868. LIII. t.-cz. 12. §-át nélkülözhetetlenné és szükségtelessé tennék, azért ezen t.-cz. fentartásához még az idézett reformok behozatala esetén is ragaszkodik mindaddig, míg az 1848. XX. t.-cz. 2. §-ában minden vallásfelekezetre kimondott tökéletes egyenlőség és viszonzosság nagy elve megvalósítható nem lesz.

Fölkéri továbbá a főtiszt. egyházkerületet, hogy ezen kérdéseket legközelebbi közgyűlésében vita tárgyává tévén, ezen irányban határozni méltóztassék.

A vita folyamán ezen határozati javaslattal szemben Hézsér Emil tállyai lelkész a következő határozati javaslatot terjesztette be szintén irásban:

„Mondja ki a nagytszt. egyházmegyei közgyűlés, hogy a prot. egyház egyetemének a felmerült egyházpolitikai kérdésekben határozott állást kell elfoglalnia: mondja ki, hogy a kormány által jelzett egyházi kérdésekben (a polgári házasság, polgári anyakönyvezés, zsidó vallás recepciója) a protestantizmus elvéből kifolyó szabadelvűséggel szivesen üdvözli a kormány egyházo-

litikáját. Ilyen értelemben hívja fel a főtiszt. egyházkerületet a nyilatkozatra. »

Egyházmegyei közgyűlésünk beható tárgyalás és hosszas eszmecsere után, nagy szavazattöbbséggel, a Debreczeni Bertalan világi főjegyzőnk által beterjesztett határozati javaslatot egész terjedelmében elfogadja és határozati erőre emeli s azt — mint egyházmegyénk határozatát — a főtiszteletű egyházkerületi közgyűlésre fölterjesztetni rendeli.

10. Indítványoztatott, hogy tekintettel arra, miszerint egyházmegyénkben — ép úgy mint más egyházmegyékben is — az egyház látogatások a szuplikáció eltörlése folytán az egyházkerület által összeiratni rendelt, eddig kiadott terhek összeírására nézve nem egyöntetűen jártak el; tekintettel továbbá arra, hogy a szuplikáció terheiben az egyházak eddig nem vagyonságuk arányában vettek részt, mert a távolabbi, vasúttól, országúttól félrébb fekvő egyházak, még ha a vagyonosabbak közé tartoztak is, kevesebb szuplikáns által kerestettek fel, mint a közel helyen fekvők, és könnyü közlekedéssel bírók; tekintettel továbbá arra, hogy a változott viszonyok, különösen a phyloxera pusztítása folytán — épen egyházmegyénkben — több egyház, mely addig vagyonosabb, könnyen hozzá férhető lévén, nagyobb összeggel járult eddig a különböző iskolák segélyezéséhez, mint a mennyit ezután megbírhathat s ha ezekre olyan segély összeg állapíttatnék meg, mint a mennyit eddig fizettek, szemben más vagyonosabb egyházakkal, aránytalanul lennének terheltek: kérje fel egyházmegyénk a főtiszt. egyházkerületet, hogy az egyházmegyéket bizza meg a szuplikáció megváltása fejében, a sárospataki főiskolának nyújtandó segélynek az egyházmegye egyházai között való arányos megosztásával.

Ezen indítvány elfogadtatván, a főtiszt. egyházkerületre felterjesztetni határoztatott.

11. A lelkészjelölő-bizottságot minden évben újból kellén választani :

Közgyűlésünk a folyó 1893-ik évre a mult évi tagokat közfelkiáltással ismét megválasztja és pedig rendes tagokúl: Tóth Lajos, Szinyei Gerzson és Meczner András tanácsbírákat; póttagokúl: Bodolai

József, Bódogh Károly és Vecsey Oláh Miklós tanácsbírákat.

12. Olvastatott a gesztelyi lelkészválasztásra kiküldött egyházmegyei bizottság jelentése, melyből kitűnik, hogy Olajos Pál általános szavazattöbbséggel gesztelyi lelkésszé megválasztott, s ezzel kapcsolatban a kaki lelkészválasztásra kiküldött egyházmegyei bizottság jelenti, hogy Székely Imre a kaki egyház lelkészévé egyhangúlag megválasztott.

Minthogy a gesztelyi megejtett választás ellen az egyház tagjai részéről, a törvényben meghatározott idő alatt kifogás vagy panasz nem emeltetett: Olajos Pál gesztelyi lelkésszé lett megválasztása helyben hagyatik és hivatalában megerősíttetik; hasonlóképen, minthogy a kaki választás ellen, a törvényes idő alatt panasz nem merült fel: Székely Imrének a kaki egyház lelkészévé történt egyhangú megválasztása tudomásul vétetik s megválasztott lelkész hivatalába behelyeztetik.

13. A gesztelyi egyház tagjai, beadott folyamodványokban azt kérik, hogy miután a lelkészválasztáshoz a pályázat 816 frtban volt közzétéve engedjék meg nekik, miszerint megválasztott lelkészüket ezen összeg erejéig készpénzzel fizethessék; vagy ha a lelkész gazdálkodni is akarna, a lelkészi javadalomhoz tartozó földbirtokot 400 frtban bocsáthassák rendelkezésére s a felül lévő egyéb nemű fizetéseket 416 frttal válthassák meg. Azon esetre pedig, ha ez nem volna megengedhető, kérelmezik, hogy az egyházmegyei hatóság a nagyon megterhelt egyháztagok terhein könnyítsen az által, hogy a gabona fizetést aránylagosan szállíttassa le, a zabfizetést pedig teljesen törültesse a díjlevélből.

Közgyűlésünk a kérvénynek azon részéhez, mely a lelkészi javadalomnak készpénzzel leendő megváltására vonatkozik, beleegyezését nem adhatja. — Mivel azonban a díjlevél kiállításával megbízott küldöttség szóbeli előadása folytán meggyőződést szerzett közgyűlésünk arról, hogy az egyháztagok terhén a birtok arány szerinti alább szállítással könnyíteni lehet anélkül, hogy a díjlevél a múlthoz képest csonkúlást szenvedne: elfogadja küldöttség azon indítványt, hogy az $\frac{1}{4}$ telekkel vagy ennél több ingatlannal bíró

egyháztagok egy köből gabonát, az $\frac{1}{8}$ telkesek 3 vékát, az $\frac{1}{16}$ telkesek $2\frac{1}{2}$ vékát, a házzal bíró zsellérek 2 vékát, a házatlan zsellérek és cselédek egy vékát fizessenek, az igás fogattal rendelkezők által fizetni szokott zabfizetést 1 frt 25 krral válthassák meg, az egy szekér trágya kivitele pedig töröltessék. Egyszersmind a díjlevélnek ily módozatok szerinti megállapításával Tóth Lajos tanácsbíró és Kónya András főjegyzőt bizza meg.

14. Kenyeressy Árpád, Mauritz Árpád segéd-lelkészek és Rác Kálmán sárospataki volt theológiai segédtanár, jelenleg a bécsi tudomány egyetem hallgatója bekebeleztetésüket kérelmezik.

Egyházmegyénk kötelékébe mindhárman felvétetnek, még pedig azon észrevétellel, hogy miután az elől nevezett két segédlelkész már múlt őszi gyűlésünk alkalmával bekebeleztetett, de ezen tény jegyzőkönyvünkéből akkor kimaradt: bekebeleztetésük a múlt gyűléstől leend számítandó.

15. Olvastatott Sarkadi Antal kenézlői lelkész-tanító kérvénye, melyben előadja, hogy az 1879. ápril 6-án kenézlői lelkészsze lett megválasztatása alkalmával, az egyház még külön tanítói állomást tartott fenn s a lelkészi és tanítói díjlevél egyesítése csak későbbben történt meg, mely intézkedésben ő sohasem nyugodhatott meg, csupán a kényszerítő körülmények miatt volt kénytelen túrni; ennélfogva arra kéri az egyházmegyei közgyűlést, hogy az 1880 ik évben hozott, a lelkész és tanítói hivatal egyesítésére vonatkozó határozatát oldja fel s a tanítói hivatal betöltéséről intézkedjék, mivel ő ezen hivatallal járó köteleességeket f. évi ápril 24. napjánál tovább viselni nem fogja; kinyilatkoztatja egyszersmind, hogy ha az egyházmegyei közgyűlés a lelkészi hivatalt a tanítóitól függetleníteni nem akarná: az esetben a kenézlői egyházban elfoglalt lelkészi hivataláról is lemond, oly feltétellel azonban, ha lelkészi jellegét s más egyházba való hivatási vagy megválaszthatási jogát továbbra is megtarthatja; az egyházkerületi és egyházmegyei papi özvegy árva-gyámintézeteknek tagja maradhat; özvegye, árvái lelkészi özvegynek, árváknak fognak tekintetni; végre, hogy még ez évben az őszi vetések termését ő arathassa le.

Egyházmegyei közgyűlésünk nem lévén abban a helyzetben, hogy Sarkadi Antal lelkésznek a lelkészi és tanítói állomások külön szervezésére vonatkozó kérelmét teljesíthetné, a kenézliói egyházban elfoglalt lelkésztanítói hivataláról való lemondását elfogadja, oly módon azonban, hogy ezen lemondása lelkészi jellegét, más egyházba való hívhatási, megválaszthatási jogát nem érinti; az egyházkerületi, egyházmegyei papi özvegy-árva gyámintézeteknek a kötelezettségek teljesítésének feltétele mellett továbbra tagja maradhat, a mikor netaláni özvegye, árvái, lelkészi özvegyül, árvákül fognak tekintetni; végre számára a folyó évi őszi termések haszonélvezetének joga biztosítottatik.

16. A kenézliói egyház tagjai arra kérnek engedélyt, hogy lelkésztanítójuk lemondása folytán 400 frt fizetéssel káplántanítót vagy ha ez kivihető nem volna, 300 frt évi fizetésre tanítót hívhassanak s a felülmaradó kártális jövedelmet a parókiális épületek rendbe hozása céljából takarékpénztárilag gyümölcsöztethessék.

Egyházmegyei közgyűlés meggyőződve arról, hogy a külön lelkészi és tanítói állomás szervezése, a fizetés csekélysége miatt úgy Kenézlőn, mint Vison kivihetetlen, a két állomás egyesítése pedig mindkét helyen céltalan: a kenézlióiek kérelmét nem teljesítheti; hanem elrendeli, hogy a kenézliói egyház Vishoz csatoltatván, hivatalos okmányai és anyakönyvei, felelősség mellett a vísi lelkész felügyeletére és kezelésére bizassanak; és úgy Kenézlőn, mint Vison, külön rendes tanítói állomás szerveztessék. — Ebből kifolyólag közgyűlés megbizza Tóth Lajos és Meczner András tanácsbírákat s Horváth János tokaji lelkészt, hogy úgy a két tanítónak, mint a vísi felügyelő lelkésznek fizetésére nézve intézkedjenek s intézkedésükről őszi gyűlésünknek jelentést tegyenek. Addig azonban megengedtetik a kenézliói egyháznak, hogy a küldöttség által megállapítandó javadalomra ideiglenes tanítót hívhasson és alkalmazhasson.

17. Kenézlőre, a díjlevél-ügy rendezéséig ideiglenes minőségben Furik János volt kövesdi, — Kis-Kövesdre pedig ren-

des tanítótul Karakó Ferencz volt királyhelmecezi tanító berendeltetnek.

18. Olvastatott néh. Székely László volt leányvári előkönyörgő özvegyének folyamodványa, melyben arra kéri az egyházmegyei közgyűlést, hogy a leányvári egyház hiveit 38 éven át elmaradt egy-egy sor széna fejében 114 frt; ugyan csak 38 éven át személy pénz czimen hátralékban levő 215 frt 92 kr; az 1891—92-ik évről előkönyörgői fizetés czimén fenmaradt 71 frt 74 kr; az 1892—93-ik évi tandíjhátralék czimén levő 74 frt megfizetésére kötelezze. Kéri továbbá, hogy az 1886. évben a kemény tüzi fa helyett adott 10 öl füzfára vonatkozólag, a melyre nézve az 1887-ik évi tavaszi egyházmegyei közgyűlés kimondotta, hogy az egyház a kemény és puha fa ára közötti különbséget kárpótolni tartozik, a kárpótlás 30 írtban állapítsák meg; végre, hogy az 1892-ik évi 10 öl keményfa árának megfizetésére köteleztessék.

Egyházmegyei közgyűlésünk folyamodónak a 38 éven át hátralékban levő széna és személypénz fizetés czimén emelt követelését a mennyiben azok behajtására néhai előkönyörgő a törvényes lépéseket idejében megtenni elmulasztotta, megítélhetőnek nem tartja; ellenben a legszigorubbant utasítja az egyház presbiteriumát, hogy az 1891—92-ik évről feltüntetett 71 frt 74 kr előkönyörgői fizetést, az 1892—93-ik évi 74 frt tandíj hátralékot az egyház tagjain, esetleg polgári hatóság igénybe vételével is behajtatva, az előkönyörgő özvegyének haladék nélkül kifizesse. Köteleztetik az egyház arra is, hogy az 1886-ik évben kemény tűzifa helyett adott 10 öl füzfa értékének kipótlására 20 frtot, — végül a mennyiben az egyház az 1892-ik évre az előkönyörgőnek 5 öl puha, 5 öl keményfát adott, vagy az 5 öl puha fát keményfával cserélje fel, vagy ennek pótlására 15 frtot fizessen az előkönyörgő özvegyének.

19. Leányvárra tanítótul, ideiglenes minőségben Kiss József tanító behelyeztetik

s utasíttatik, hogy oklevelét szerezze meg s mutassa be.

20. Múlt évi őszi közgyűlés jegyzőkönyvének 27. sz. pontjában elrendelvén egyházmegyénk a karádi egyházban a második tanítói állomás felállítását, esperesünk jelenti, hogy ezen határozatunk sikeresebb keresztül vitele céljából megkereste Zemplénmegye közigazgatási bizottságát is; a közig. bizottság a járásfőszolgabírótól bizta meg ezen ügy elintézésével.

A főszolgabíró közben jöttével sikerült a második tanítói állomás felállítása.

Esperesünk betérjeszti az e tárgyban Bencsik István főszolgabíró által felvett egyesség levelet, a melyszerint a karádi egyház a második tanítói állomást 400 frt fizetés mellett felállítja, lakásul a második tanítónak az eddigi tanítói lakot jelölve ki.

Ezen kívül az első tanító fizetését oly módon rendezte, hogy az első tanító fizetéséhez tartozó 40 hold földet az egyház 400 frtért haszonbérbe vévén, ezen 400 frt haszonbérhez egyéb fizetések megváltásául még 350 forintot fizet, így a tanító fizetését 750 frtban állapítja meg. Ezenfelül, minthogy a tanítói lakot a második tanítónak adja át, az első tanító pedig saját házába költözött, addig, míg az első tanító részére alkalmas helyiséget szerezhethet s alkalmas lakást építhet, fizet részére lakbérül 50 forintot, úgy azonban, hogy mihelyt az első tanítónak új alkalmas lakást adhat, ezen 50 frt lakbér fizetése meg fog szünni.

Ezen díjlevél változtatásba a jelenlegi tanító is beleegyezett.

Ez az egyesség Zemplénmegye közigazgatási bizottsága által 81/68 kb. sz. a. már jóváhagyatott.

Egyházmegyénk nem akarván a második tanítói állomás létesítése elé legkisebb akadályt sem gördíteni, ezen egyességet jóváhagyja, azon az egyességre is rávezetendő hozzáadással, hogy az egyház mind a két tanító részére járó fizetést évnegyedes részletekben előlegesen tartozik kifizetni.

Minthogy pedig ezen egyességben új tanítói állomás felállításáról s az első tanítóra vonatkozólag charta változtatásról van szó, ez megerősítés végett a főtsiszt. egyházkerületre felterjesztetni határozatlik.

21. Ezzel kapcsolatban tárgyalás alá vétetvén Bencsik István főszolgabíró által ezen egyezségről felvett jegyzőkönyvre vezetett folytatólagos jegyzőkönyv, a melyben gr. Bombelles Lajos azon kötelező nyilatkozatot teszi, miszerint a karádi iskola tőszomszéd-

ságában levő belsőséget és azon levő lakházat ajándékképen a karádi ev. ref. egyházközség örök tulajdonába bocsátja, azon kikötéssel, hogy ezen belhely és épület kizárólag a közoktatás céljaira, illetőleg tanítói lakásul legyen használható.

Gr. Bombelles Lajos úr ő méltóságának ezen kegyes ajándékát egyházmegyei közgyűlésünk hálás köszönettel elfogadja.

Ezen adomány világos jele annak, hogy a nemes gróf ő méltósága a népnevelés szent ügyét melegen szíven viseli s segíteni tud és akar is ott, hol a segítségre, a nemzeti népnevelés érdekében szükség van. Minthogy ezen szép tette által a többször tisztelt nagybirtokos úr magát egyházmegyénk hálájára érdemesítette: ezen hálájának és őszinte köszönetének közgyűlésünk jegyzőkönyvében ad kifejezést s erről ő méltóságát jegyzőkönyvi kivonatban értesíti, felkérvén egyszersmind egyházmegyei gondnokunkat, hogy ezen jegyzőkönyvi kivonatot ő méltóságának személyesen átadni szíveskedjék.

22. Méltó elismerés illeti meg ezen ügy keresztül viteléért s a gróf Bombelles Lajos úr adományának kieszközléseért Bencsik István főszolgabíró urat is,

a kinek, midőn ezen ügy sikeres keresztülvitelért egyházmegyénk őszinte köszönetét nyilvánítja, erről az igen tisztelt főszolgabíró urat jegyzőkönyvi kivonaton értesíteni határozza.

23. A pthrügyi egyház presbitériuma a templom és toronyépítésre tett egyházi adókiivetést, továbbá a tanítói díjlevelet 3 példányban, megerősítés végett beterjeszti.

Minthogy a közszemlére tett kivetés ellen az egyház tagjai részéről felszólalás nem történt, azt, valamint a tanítói díjlevelet is egyházmegyénk helybenhagyja és megerősíti s ez utóbbit a főt. egyházkerületre fölterjeszti.

24. Tudomására jutván az egyházmegyei közgyűlésnek azon körülmény, hogy tanítóink állami nyugdíjilletékének megállapításánál, a díjlevélben kimutatott összeg, kántori és tanítói fizetés czímén, két részre szokott osztatni a vallás- és közoktatásügyi minisztérium közegei által, s ebből — tekintve, hogy nyugdíj-

alapúl csupán a tanítói fizetés czímen feltüntetett összeg fogadatik el — tanítóinkra, a nyugdíjaztatás alkalmával igen jelentékeny hátrányok származnak:

Ennélfogva egyházmegyei közgyűlésünk tisztelettel kéri a főtiszt. egyházkerületi közgyűlést, hogy a főt. konvent útján, méltóztassék a nagym. vallás- és közoktatásügyi minisztériumot felvilágosítani az iránt, hogy a mi egyházunkban kántortanítói hivatalok nincsenek; ilyeneket egyházi törvénykönyvünk sem ismer; hanem vannak tanítói s csekély számmal külön kántori hivatalaink. Természetes, hogy tanítóink kötelességei közé tartozik a legtöbb helyen az egyházi éneklés tanítása s végzése is, csakhogy ezen teendőkért külön díjazásban, a temetési stólán kívül, nem részesíttetnek hanem mindkét rendbeli kötelességük teljesítéséért kapják a tanítói díjlevélben megállapított összeget. A mennyiben tehát a tanítói díjlevelek egyházainkban úgy vannak szerkesztve, hogy azokban a tanítói fizetésből a kántori nincs külön választva s valósággal nem is választható külön: nem nyugodhatunk meg abban az intézkedésben, hogy a tanítói fizetés, a nyugdíjaztatás alkalmával önkényesen ketté választassék s tanítóink ily módon érzékeny hátrányokat szenvedjenek.

25. A hernádnémeti ref. egyház, a gr. Zichy Jakobinától tanítói lakásul vásárolt belsőségről szóló végleges adásvevési szerződést felsőbb jóváhagyás végett beterjeszti.

Felterjesztetik a főtiszteletű egyházkerületre.

26. Olvastatott az erdőbényei egyház kérvénye, melyben előadja, hogy szűk és alkalmatlan iskolája helyett újat szándékozik építeni, miután az egyházmegyei közgyűlés már előleg megengedte, hogy a régi iskola helyiségét eladhassa és újat vehessen: Burger Sámuel és Fuchs Sámueltól megvásárolta a ref. templom felső szomszédságában levő beltelket; bemutatja jóváhagyás végett az adásvételi szerződést.

Előterjeszti továbbá, hogy az építkezés tervének elkészítésére az államépítési hivatalt kérte fel; ez azonban a tervet a gyűlésig még be nem adta, de minthogy, ha ezen terv csak a jövő őszi gyűlésen erősíttetnék meg, az építkezésre alkalmas idő elmulnék, kéri, hogy az építkezés már most megengedtessek.

Ámbár a bemutatott szerződésből az tűnik ki, hogy a megvásárolt beltelek még nincs az eladók nevén, de minthogy a vételárnak csak egy kisebb része lett kifizetve, s minthogy a tudvalevőleg nagyon gazdag eladók, nemcsak a tulajdonjogért, de az egyháznak, az építkezésbe fordítandó összegért is szavatosságot vállaltak, meg aztán a szerződés megkötésénél közben járt ügyészünk szóbeli jelentése szerint, a tulajdonjognak a vevők nevére való átirását egy per akadályozza, mely az eladók javára már II-od bírósággal is kedvezően döntetett el, így remélhető, hogy az ügy rövid időn lebonyolítható lesz: közgyűlésünk az adásvevési szerződést jóváhagyja s megerősítés végett az egyházkerületi közgyűlésre felterjeszti; utasítja azonban ügyészünket, hogy az említett per állását figyelemmel kísérve, igyekezzen eladókat a szerződés alapján, a telekkönyv mielőbbi rendezésére szorítani.

A mi az építkezési tervet illeti, utasítja az erdőbényei egyházat, hogy mihelyt a terv megérkezik, terjeszse be azt az egyházmegyei gondnoknak; gondnokunkat pedig felkéri, hogy ha a tervet a célnak megfelelőnek fogja találni: az építkezési engedélyt adja ki.

27. Olvastatott a tállyai egyház kérvénye, melyben pártolólág kéri felterjesztetni azon kérelmét a főtiszt. egyházkerületre, hogy az egyházkerület 269 frt 91 kr tartozásának kamatát az 1892. január 1-től 1895. december 31-ig engedje el.

Közgyűlésünk ismervén a tállyai egyház szegénységét s tudva azt, hogy ezen hajdan virágzó egyházunk, a phylloxera miatt mintegy a végpusztulás szélén áll: ajánlólag terjeszti fel kérelmét a főtiszt. egyházkerületre, felkérvén a főtiszt. egyházkerületet, hogy ha ez teljesíthető nem volna, az egyházat a kért időre ezen kamatnak megfelelő segélyben részesíteni méltóztassék, annyival inkább, mivel az egyház a múlt évben is csak úgy volt képes szükségletét fedezni, hogy a rendes egyházi adón kívül még külön, közadakozás útján szerezte be az egyház szükségletei fedezésére megkívántató összeget.

28. Mult évi közgyűlésünk jegyzőkönyvének 6. pontjában özv. Keresztúri Zsigmondnének a kiszécsesi lelkész, illetve egyház ellen támasztott követelésére nézve, az ott működött különdöttség indítványa ellenére, közgyűlésünk a régi gyakorlatra hivatkozva azon határozatot hozta, hogy a lelkész-özvegy által követelt 72 db. gyümölcsfa, — a mennyiben azoknak hasznát már férje és ő maga is élvezte, s a mennyiben azok az átültetésre immár alkalmatlanok, kárpótlás nélkül a lelkész, illetve az egyház tulajdonában maradnak. E határozatot özv. Keresztúri Zsigmondné magára nézve sérelmesnek találván, az ellen felfolyamodást jelentett be.

A felfolyamodás az ide vonatkozó okmányokkal együtt felterjesztetik a főtiszteletű egyházkerületre.

29. Mult évi őszi közgyűlésünk 21. sz. pontjára vonatkozólag Szánthó István bodrog-olaszii lelkész jelenti, hogy a Mézsaáros Mihály és Madár Klárától vásárolt ingatlant azért nem lehet az egyház nevére telekkönyveztetni, mert a kérdéses ingatlan, tévedésből Tomori Pál nevére van telekkönyvezve s azon felül több adóssággal is meg van terhelve, mely adósságok kifizettek ugyan, de törölve nincsenek; ugyanazért az egyházközség nevében és megbízásából azon kérelmet intézi közgyűlésünkhöz, hogy ezen ingatlanak eladása engedélyeztessék.

E már régóta húzódo ügynek végleges rendezésével Debreceni Bertalan ügyészünk bizatik meg, jelentése őszi gyűlésünkre bevéartván.

30. Ugyancsak az olaszii egyház, közgyűlésünkhöz intézett beadványában két rendbeli kérelmet is intéz egyházmegyei hatóságunkhoz. Az egyikben előadja, hogy egy darab, hat kat. hold területű ingatlan megvétele iránt, a jelenlegi birtokossal már alkuba is bocsátkozott; kéri erre nézve közgyűlésünk beleegyezését és jóváhagyását. Másik kérelme odaterjed, hogy engedjessék meg neki, miszerint a jelzett ingatlan megvásárolhata végett egy ezer frtot kölcsön vehessen.

Közgyűlésünk az olaszii egyház szándékát elvileg nem ellenzi, sőt az egyház anyagi viszonyainak emelésére czélzó törekvését helyeslöleg tudomásúl veszi. Mivel azonban a vételre és az ehez szükséges kölcsönre a viszonyok kellő ismerése nélkül engedélyt nem adhat: utasítja ügyészünket, hogy ez ügyben magának felvilágosztást

szerevén, legjobb belátása szerint intézkedjék s eljárásának eredményéről annak idején jelentést terjeszse be.

31. Mult évi őszi közgyűlésünk 19. sz. határozatára vonatkozólag egyházlátogatás jelenti a petrahói egyházzól, hogy a hiveknél az 1890 ik évi tűzvész alkalmával elégett kötvényeken kihelyezett tartozásokból 46 frt 44 kr befizettetett, a többi követelés azonban teljesen behajthatatlanná vált.

Tudomásúl vétetik.

32. Olvastatott a petrahói presbitériumnak a must-váltságra vonatkozó jegyzőkönyvi határozata, melyben kimondatik, hogy némely egyháztagnak sőt családoknak kiköltözése folytán a lelkési és tanítói díjlevél csonkúlást ne szenvedjen, az eddigi must fizetők a must váltságot és személypénzt, oly arányban mint eddig, a jövőben együttesen mint személypénzt kötelesek fizetni; azok pedig, kik eddig must váltságot nem fizettek, illetőleg szőlők nem voltak, az általuk eddig fizetett személypénznek kétszeresét tartoznak beszolgáltatni s a fizetési arány — tekintetbe véve a szőlővel nem rendelkezők vagyoni helyzetét — annak idejében a presbitérium által fog megállapíttatni.

Közgyűlésünk a petrahói presbitériumnak ezen határozatát helybenhagyja s útasítja presbitériumot, hogy jövőben ennek értelmében járjon el.

33. A tolcsvai egyház iskolájának államosítása a megvalósítás küszöbéhez érvén,

közgyűlésünk a kormányval a tanfelügyelőség útján eszkozlendő egyezkedés és végleges megállapodás eszkozlésére Meczner Béla egyházmegyei gondnokunkat kéri fel.

34. Gecsei Péter tanácsbíró, mult évi tavaszi gyűlésünk 25. sz. pontjában foglaltakra nézve előadja, hogy miután az ott jelzett 3½ hordó bort 400 frtért adta el s ő ez összeget a tolcsvai egyház előjáróságának elszámolta, még pedig készpénzben 317 frtot, nyugtában pedig 83 frtot, mely utóbbi összeget Mezőssy László volt főgondnok követelésébe fizetett ki; a tolcsvai presbitérium pedig, annak dacára, hogy Mezőssy László követelésének jogosultságát elismeri, számadásába csak a 317 forintot vezette be, a 83 forintot pedig figyelmen kívül hagyta: utasíttatni kéri a tolcsvai egyházat, hogy e 83 forintot az

1893-ik évi számadásában úgy a bevételi, mint a kiadási rovatba vezesse be.

Közgyűlésünk utasítja a tolcsvai egyház presbitériumát, hogy Gecsei Péter tanácsbíró kívánságának, már csak a teljes megnyugtató kedvéért is tegyen eleget.

35. Kaskó B. Pál nagykövesdi lakos, most már harmad ízben folyamodik azért, hogy azon szántóföld, melyet a nagykövesdi egyház tulajdonához tartozott *Bak* nevű szőlőért cserebe adott, miután a csere folytán a szőlő kipusztulása miatt nagy kárt szenvedett: a csere feloldozásával birtokába visszabocsáttassék, vagy legalább engedtessek meg neki, hogy azt készpénzért ismét magához válthassa.

Miután a folyamodó kérelmével egyidejűleg beadott presbiteri jegyzőkönyv szerint, a kérelmet a nagykövesdi egyház sem hajlandó teljesíteni: egyházmegyénk annyival inkább nem teljesítheti, mivel e tárgyban, komoly megfontolás után már két ízben elutasító határozatot hozott; sőt kötelezi Kaskó B. Pált, hogy a csere-szerződést írja alá s az ügy rendezését ne gátolja, mert különben ügyészünk által be fog pereltetni s magának csak több kellemetlenséget fog okozni.

36. Olvastatott a ricsei erdőügy elintézésével, a főtiszteletű egyházkerület múlt évi őszi közgyűlése 21. sz. határozata alapján megbízott egyházmegyei küldöttség ebben az ügyben felvett jegyzőkönyve s az abban foglalt következő egyesség:

1. Az egész kivágott és még kivágandó erdő értéke 13590 frtban megállapíttatván s ezen értékösszeg, a számítás alapjául elfogadtatván, a lelkési hivatalt ebből 790 frt, a tanítói hivatalt ennek fele 395 frt illeti.

2. Ez az összeg 50 évre elosztatván, minthogy Ölbey János volt lelkész, az egyházban 26 évet töltött, azon időtől fogva, mióta az erdő az úrbéres birtokosok kezébe jutott, az ő özvegye végkielégítéseül 410 frt 80 krt s ennek a pénznek takarékpénztárba tételétől számított s a takarékpénztár által fizetendő kamatait kapja.

3. Pataky Sándor volt tanító kap 17 évi szolgálat után 7 forint 90 kr = 133 forint 30 krt s ennek takarékpénztári kamatait.

4. Kántor Ferencz tanító 10 évi szolgálat után p. 7 frt 90 kr, kap 79 frtot s ennek takarékpénztári kamatait.

5. Bacskay Károly lelkész az 1892 évre egy évi szolgálat után kap 15 frt 80 krt s ennek takarékpénztári kamatait.

6. A tőkéből fenmaradó összeg, akkor, a midőn a fák értékesíttetnek, takarékpénztárba helyeztetik és pedig a lelkészi hivatalt illető rész külön, a tanítói hivatalt illető rész szintén külön betéti könyvbe.

7. A takarékpénztárba tett tőkéből, a lelkészt minden évben az 50 éves kulcs szerint kiszámított évi 15 frt 80 kr, a tanítót ennek fele 7 frt 90 kr illetendi s ezen összeg a mindenkori lelkésznek és tanítónak ki fog fizettetni.

8. Midőn ezen évi járulékokkal a tőke kimeríttetik, akkora már az erdő használható lévén, újra előáll úgy a lelkészre, mint a tanítóra, az erdő használata.

Egyházmegyei közgyűlésünk ezen egyességet jóváhagyja; az egyesség értelmében takarékpénztárba teendő összeg biztosítására vonatkozólag pedig úgy intézkedik, hogy a takarékpénztárba tétel alkalmával, a takarékpénztári betétkönyvben megjegyeztessék, hogy a betett összegből évenként a lelkész részére 15 frt 80 kr, a tanító részére pedig 7 frt 90 krnál több ki nem adható. Ezen egyesség jóváhagyása folytán felkéretik esperesünk, hogy ezen egyesség értelmében a fizetés eszközlése végett a nála levő takarékpénztári könyvet kiadni sziveskedjék.

37. Mult évi őszi gyűlésünk jegyzőkönyvének 26 sz. pontjára vonatkozólag szóval jelenti ügyészünk, hogy a cigándi egyház és Groszman Sámuel között létrejött és ezen jegyzőkönyvi pontban megerősített egyesség folytán a kiadatni rendelt 2002 frt kaucziót, illetőleg az erről szóló sárospataki népbanki betétkönyvet Groszman Sámuelnek kiadta.

Tudomásúl vétetik.

38. Ezzel kapcsolatban olvastatott Berger Lajos és Kornfeld Izidor cigándi lakosok kérvénye, melyben előterjesztik, hogy Groszman Sámuel a cigándi egyház haszonbérelője, az egyház beleegyezésével haszonbérleti jogát rájuk ruházta, úgy azonban, hogy ő a cigándi egyház és közötté létrejött szerződés és pótszerződés minden feltételére nézve az egyház iránt továbbra is kötelezettségben marad.

Ügyészünk, minthogy ez a szerződés átruházás a cigándi egyház és Groszman Sámuel közötti jogviszonyon mit sem változtat; minthogy továbbá Berger Lajos és Kornfeld Izidor az egyház és Groszman közt fenálló szerződés és pótszerződés feltételeit magukra kötelezőknek elfogadták, így ezen átruházásból az egyházra kár nem háramlik: ajánlja, hogy az egyházmegye ezen haszonbér átruházásba egyezzen bele.

Egyházmegyénk az ügyészünk által előterjesztett indokok alapján ezen haszonbér átruházást jóváhagyja s utasítja ügyészünket, hogy az erről szóló szerződést a folyamodókkal kösse meg.

39. Őszi közgyűlésünk jegyzőkönyvének 25 pontjára vonatkozólag a láczaik egyház többrendbeli vitás ügyének megvizsgálása és lehető elintézésével megbízott küldöttség beterjeszti a láczaik egyházban teljesített eljárásáról felvett jegyzőkönyvet, melyben:

I. a) a Pirigyi-féle beltelek tulajdonjogára vonatkozólag előadatik, hogy a Pirigyi András Istvántól vásárolt beltelekrész még most sincs telekkönyvileg az egyház nevére írva, azért, mert az egyik társtulajdonos Cseh István, az átíráshoz szükséges vázlatrajzot aláírni vonakodik, a mások társtulajdonos Cseh Ferencz pedig meghalt. E miatt az ügy csak perrel lesz rendezhető.

Közgyűlésünk utasítja ügyészünket, hogy ezen beltelek tulajdonjogának átírása iránt a pert haladéktalanul indítsa meg.

b) Előadatik, hogy ezen fundus a Cseh János birtokában fenmaradó résztől még most sincs kerítéssel elválasztva, daczára annak, hogy egyházmegyénk már az 1891. évben utasította arra az egyházat. Az egyháztanács ugyan a küldöttség előtt ígéretet tett, hogy a kerítést még a folyó tavasszal elkészítteti, azonban ahhoz a lelkész jelentése szerint mind ez ideig hozzá sem fogott.

Minthogy ezen vett belfundusnak a Cseh János birtokában maradt résztől való elkülönítése a birtoklás biztonsága szempontjából is szükséges, utasítja közgyűlésünk a láczaik egyházat, hogy a kérdéses kerítést felelősség terhe alatt haladéktalanul készíttesse meg.

c) Ugyanezen, a parochialis belsőség szomszédságában fekvő s annak kiegészítő részét képező kert hasznélvezetét az egyháztanács csak azon esetre akarja a lelkésznek átengedni, ha a lelkész megengedi, hogy a bodrogközi tiszaszabályozó társulat által tervezett és a lelkész tagján is átvonuló csatornán egy hid építtessék s a tagon át egy közlekedési út vágassék, s még ezen esetben is fenn kívánja tartani azon jogot, hogy az egyház krumpli és répa termését ezen kertben tétre elhelyezhesse; ha pedig ezen kívánsága meg nem adatnék, azon esetben az egyháztanács ezen kert használatát az egyház részére követeli.

Minthogy ezen — legnagyobb részben az egyházmegye által nyújtott segélyből vásárolt kert a lelkészi lak közvetlen tőszomszédjában fekszik és annak kiegészítő részét képezi, minthogy a parochialis belsőségnek kertje nincs, a lelkész pedig lakás és kert használata megilleti: közgyűlésünk ezen kert föltétlen használatát a lelkésznek ítéli oda; azt pedig, hogy a lelkész tagján keresztül hid és út építtessék, meg nem engedi, mivel ez által a lelkész tagja ketté vágatnék, annak czélszerű használata megakadályoztatnék s a keresztül járó szekerek és marhák a lelkésznek kárt okoznának.

II. Előadatik, hogy az 1891 évi tavaszi közgyűlés 69 sz. jegyzőkönyvi határozatának 2 pontjában jelzett terület a lelkész és tanító használatában van, így a határozatnak elég tétetett. Tudomásúl vétetik.

III. A lelkész és tanító sérelmesnek találja azt, hogy a papi és tanítói földekkel szomszédos birtokosok a birtokuk végén lévő s a becsatolt térképen b) c) e) d) pontok között fekvő s általuk a papi és tanítói javadalomhoz tartozónak tekintett területet átadni vonakodnak. A kérdéses csúcsföldet használó birtokosok kihallgattatván, oda nyilatkoztak, hogy a lelkész és tanító tagbirtokának területe ezen terület nélkül is megvan; így ők azt kiadni nem hajlandók. A küldöttség véleménye szerint a kérdés csak úgy volna eldönthető, ha a földkönyv és térkép adatai alapján a lelkészi és tanítói tagbirtok felméretnék és megállapítatnék az, hogy ezen csúcsföld nélkül megvan e a belhívatálnokok illetősége, vagy nincs?

Tekintve ezen terület csekély kiterjedését s azt hogy az előterjesztésben jelzett mérnöki mun-

kálat s aztán az ellenállók ellen indítandó per sok költségbe kerül s adatok hiányában a per kimenetele is bizonytalan, jelenleg nem kívánja közgyűlésünk ezen területért a költséges pert folyamatra tenni.

VI. A Téglás István és társa B. Móricz András és az egyház között fenforgó határkérdésben az egyesség nem sikerült. A küldöttség a felek beleegyezésével kijelölte a határvonalat s abba Téglás István és társa is belenyugodott; mire azonban arról az egyességről az okirat elkészült akkorra, — Téglás István és társa megbánván az egyességet, azt nem irta alá, hanem a vitás fundus utczára eső részén a határvonalat az egyház fundusa felé egy lábbal kijebb tétetni óhajtotta, a min a presbitérium telháborodván: az egyesség meghiusult; küldöttség előadása szerint ez a vitás terület legfőlebb 3 □ lábnyi, azért tekintve annak csekélységét és értéktelen voltát, küldöttség nem javasolja, hogy ezen csekélységért az egyház pert indítson.

Küldöttség véleménye elfogadtatik s utasítatik az egyház, hogy a villongást igyekezzék megszüntetni és a kérdést békés úton megoldani, azt azonban, hogy ezen csekélységért az egyház a maga költségére pert indítson egyházmegyénk meg nem engedi.

40. Egyházlátogató küldöttség jelenti, hogy a láczaik gondnok a lelkész földjeinek megszántását, a mit az egyháztagek díjlevél szerint ingyen kötelesek teljesíteni, — pénzért végeztette s ezért az egyház pénztárából 23 frt 80 krt fizetett ki.

Közgyűlésünk utasítja a láczaik gondnokot, hogy az illetéktelenül fizetett 23 frt 80 krt az illető hanyag egyháztageoktól behajtva, azt az egyház pénztárába visszatérítse; ellenkező esetben ő maga fog annak megfizetésére köteleztetni.

41. Mult évi tavaszi közgyűlésünk, 58 sz. jegyzőkönyvi pontjában foglalt határozattal utasította a tiszalúci egyház presbitériumát, hogy az egyház, az iskolák és belhivatalnokok földjéből kigödrölt területekért a Tisza szabályozó társaság által fizetett 123 frt 44 kr. kisajátítási összeget tőkésítse és ennek kamatait az egyház, illetőleg a lelkész és tanítók közt, a területért fizetett összeg aránya szerint oszssa meg. E határozattal szemben a presbitérium 1893. január 29-én tartott gyűlésében

kimondja, hogy miután a kisajátítási árból az egyház csakis 55 forint 18 krt kapott, a többi pénz pedig az egyház és a hivatalnokok ingatlanaira eső Tisza szabályozási járulékok törlesztésére visszatartott: az egyház csakis ezen 55 frt 18 krt hajlandó tőkésíteni; magának tartván fel az ezen összeg után esedékes kamatot is, a belhivatalnokokkal leendő megosztás nélkül.

Közgyűlésünk a presbitérium felfogásával szemben ismételten kimondja, hogy a vizsabayozási költségek az egyházat terhelik s hogy az ingatlan birtokért fizetett kisajátítási ár mindenütt és mindenkor elkölthetetlen tőke természetű; épen azért újból utasítja a tiszaluczi presbitériumot, hogy az egész 123 frt 44 kr kisajátítási árt tőkésítse s annak kamatait a lelkész részére 9 frt 64 kr, a leány és fitanító részére egyenként 5 frt 15 kr, az iskola részére 4 frt 71 kr s az egyház javára 98 frt 89 kr tőke arányában évenként szolgáltatassa ki.

42. A megyaszói egyház presbitériuma bemutatja az általa a paplak építésére még 1882 ben eszközölt s most a megváltozott viszonyokhoz képest kijavított kivetést s kéri annak jóváhagyását.

Közgyűlésünk a kivetést jóváhagyja, azon kikötéssel, hogy a kivetésből befolyó 1827 frt 79 kr egyházi czélokra fordíttassék s arról annak idejében a gondnokság beszámoljon.

43. Mult évi őszi közgyűlésünk 45 sz. jegyzőkönyvi pontjára vonatkozólag Sohajda János király helmecei lelkész jelenti, hogy Pataki József és Pataki János, a képezdei tőkéből részükre kölcsön adott 20 frtot mindezeig nem fizették meg.

Ezen ügynek végleges elintézésével Debreceni Bertalan ügyészünk bizatik meg.

44. Olvastatott a kis-tárkányi s ezzel kapcsolatban a nagy-tárkányi társegyház folyamódványa. Mindkét folyamódványból fájdalommal látja közgyűlésünk, hogy a rég óhajtott béke és egyetértés e társegyházakban még mindezeig nem állott helyre, a minek legszomorúbb következése az, hogy az omladozó s már-már közveszélyes állapotban lévő templom halaszthatatlanná vált helyreállításának költségeit a társegyházak tagjai között — a kölcsönös torzsalkodás miatt — szétvetni nem lehet. A kis

tárkányiak ugyanis ahhoz a kivánsághoz kötik a nagy-tárkányiakhoz való viszony jórafordulását, hogy ez utóbbiak fizessék ki azon 185 frt 64 krnyi összeget, mely a hátrálékos föld és ártéri adóból rájuk esik; továbbá az 53 köből életfizetésnek fedezzék egyharmadát, úgyszintén az összes egyházi munkáknak is. Végül, mivel a kis-tárkányiak a magtárt magok építették, az ahhoz való telket ők szereztek s a magtár alapjául szolgáló életmennyiséget egyedül saját körükben gyűjtötték össze: minden költségek egyharmadának visszapótlására a nagy-tárkányiak 200 frtot és 12 köből életet fizessenek. — E követelésekkel szemben a nagy-tárkányiak az egyházmegye intézkedését kérik, kijelentvén, hogy annak határozatához fogják szabni magoktartását s egyúttal azon óhajtásuknak adnak kifejezést, hogy jövőre ők ne társegyháznak neveztessenek, hanem a kis-tárkányiakkal együttesen egy ugyanazon egyháznak tekintessenek, melynek úgy jogaiban, mint terheiben egyenlő mértékben részesüljenek.

Közgyűlésünk a társegyházakba Keresztúri József és Pilisy Ferdinánd tanácsbírókat küldi ki, azon megbizással, hogy a kérvényekben foglalt ügyet a helyszínen megvizsgálván, a törvény és felderítendő valóság alapján, a végleges megoldásra, egyességre s különösen a templom javítás költségeinek kivetésére nézve haladéktalanul intézkedjenek s eljárásukról őszi gyűlésünk elé jelentést tegyenek.

45. Egyházmegyei ügyészünk a mult 1892. évi tavaszi közgyűlés jegyzőkönyvének 30. sz. határozatában foglalt megbízása folytán beterjeszti jelentését a vámosújfalusi egyház ügyeiről, melyben

a) a tanítói földek adóügyét illetőleg előterjeszti, hogy a tanítói földek a nagymértékben felszaporodott adó tisztázása céljából egyházmegyénk engedélye alapján, haszonbérbe adtak és az 1885. október 1-től 1891. szeptember végeig haszonbérileg kezeltettek és a befolyt összeg az adóhátrálékok tisztázására fordított, a mi által az egyházat terhelő összes adó az 1890 év végéig teljesen kigyenlítettett, úgy azonban, hogy Vég Bertalan volt egyházmegyei ügyésznek az ügyiratok között lévő és egyházmegyénk által jóváhagyott számadása szerint ezen adók törlesztésére, 200 frt a lelkészi és tanítói földek vasúti kisajátításából előállott tőke szintén felhasználtott.

A haszonbéri szerződések szerint a haszonbér tartama alatt esedékes adókat a haszonbérlők voltak kötelesek fizetni, azonban ez tőlük akkor be nem követeltetett, sőt néhányan a bérlők közül bérleti összeggel is maradtak hátrálékban. Megállapítottatott, hogy az egyháznak ezen a címen a jelentésben felsorolt egyes egyéneknél összesen 224 frt 52 kr követelése van. Az egyes adósok közül azok, a kik ügyészünk előtt megjelentek, tartozásukról kötvényt állítottak ki s tartozásaiknak szeptember 1 re leendő befizetésére magukat kötelezték, azok pedig, a kik meg nem jelentek, ha csak időközben el nem ismerik tartozásaikat beperlendők lesznek.

Előadja továbbá ügyészünk, hogy adótartozás, bele számítván a lelkész-tanítónak a multban soha ki nem fizetett s így 89 frt 41 kr-ra fölszaporodott kereseti adóját is, ismét 247 frt 24 kr-ra emelkedett, indítványozza azért, hogy tekintettel arra, miszerint a fennebb jelzett 257 frt 24 kr, — a lelkész-tanítót illető tanítói föld jövedelméből állott elő, ez az összeg behajtatván, a 240 frt 27 kr kiegyenlítésére fordíttassék, de egyzersmind az elköltött 200 frt tőke az egyház által visszaállíttassék.

Ügyészünk jelentése tudomásul vétetvén, utasítja közgyűlésünk a vámosujfalusi egyház gondnokát, hogy ezen 252 frt 24 kr-ban megállapított összeget behajtatván, a befolyandó követeléseket a kimutatott adótartozás törlesztésére fordítsa, továbbá utasítja a vámosujfalusi egyházat, hogy az elköltött 200 frt tőkét lehetőleg mielőbb helyreállítani igyekezzen és addig is, míg ez megtörténhetnék, annak takarékpénztári kamatait jövedőre a lelkész-tanítónak fizesse ki; végre felkéri ügyészünket, hogy a fennebb érintett összeg behajtásánál a gondnoknak segédkezet nyújtani sziveskedjék.

b) Jelenti ügyészünk, hogy a Csécsi Nagy Pál jelenlegi gondnok által előterjesztett panaszt megvizsgálta és úgy találta, hogy Sipos Bertalan volt gondnok 1890 évi számadásában pénztármaradékul mutatkozik 102 frt 96 kr; ehez terhére iratott a számadás berekesztése után a Sipos Istvántól be nem hajtott tanítói haszonbér 14 frt; tűzkárbiztosításból be nem vett 17 frt; a tanítói föld bérlők helyett adóba fizetett 33 frt 48 kr; összesen tehát 167 frt 44 kr; ebből ő csak 79 frt 83 krt adott át és ennyi összeg lett az új gondnok által az 1891 évi számadás-

ban pénztár maradvány gyanánt bevételezve; terhére maradt tehát a készpénzből 223 frt 13 kr és a fennebbiek szerint terhére írt 64 frt 48 kr. Ebből azonban 13 kr terheli volt gondnokot, mert a 23 frtot tényleg nem vette kezébe; ugyanis az 1890 év január havában kapott az egyház a Nagy Gedeon alapból 40 frtot, ebből azonban az esperes ur felmutatott levelei szerint készpénzben csak 17 frtot küldött, a többit a vámosújfalusi, zsadány, sárai társegyházak domesztikai tartozása kiegyenlítésére tartotta vissza. Volt gondnok a vámosújfalusi hátrálék kimutatással, mely 6 frt 60 krt tüntet ki, az új gondnoknak beszámolt, a zsadányi és sárai hátrálékokért azonban felelős nem lehet. Egyébiránt a zsadányi hivektől ezen hátrálékra a lelkész kezébe már befoly 4 frt 90 kr, a sáraiaktól pedig, már az új gondnok kezébe 1 frt összesen 5 frt 90 kr. Utasította ügyészünk Csécsi Nagy Pál gondnokot, hogy ezen készpénzt, valamint a vámosújfalusiaktól behajtandó összeget s a Sipos Bertalantól átvett 13 krt ezen 23 frt 10 kr törlesztésére tegye bevételebe.

A Sipos Bertalan terhére írt többi összegek nevezett volt gondnokot nem terhelik azért, mert a tűzkár biztosítás czímén be nem vett 17 frtról a hátrálék kimutatást az új gondnoknak átadta, a haszonbér-hátrálék czímén, valamint a bérlők helyett fizetett adók czímén terhére, ez összegekről pedig az adósok kötelezvényt állítottak ki és ezen összegek az a) pontban érintett követelési összegben benn foglaltnak.

Ügyészünk jelentése tudomásul vétetvén, intézkedései jóváhagyatnak, Sipos Bertalan volt gondnok az 1890. évi számadás terhe alól felmentetik, egyszersmind a zsadányi és sárai leányegyházak gondnokai utasíttatnak, hogy a fennebb jelzett domesztikai hátrálékokat behajtván, azt Csécsi Nagy Pál gondnok kezébe kézbesítsék, a ki is utasíttatik, hogy a befolyandó összegeket a fennebb érintett 23 frt törlesztésére bevételezze.

c) Jelenti végül ügyészünk, hogy a fennebb említett jegyzőkönyv 3-ik bekezdésében foglalt erdőügyet nem volt képes elintézni, mért a sáraiak, ámbár idejekorán meghivattak, nem jelentek meg.

Ügyészünk felkéretik ezen ügy elintézésére, egyszersmind utasíttatik a sárai leányegyház gondnoka, hogy ezen ügy tisztába hozatala végett ügyészünk felhívására Sárospatakon jelenjen meg.

46. A hotykai egyház helyettes lelkész-tanítója az egyházlátogatás előtt panaszolta, hogy az egyház a múlt 1892. évi tavaszi gyűlés 15. sz. határozata ellenére, a tőkés segélyből a helybeli lelkész-tanítónak megítélt 35 frtot nem fizette ki, sőt a jelenlegi hotykai lelkész-tanító chártájába egyenesen bele vette, hogy ez a helyettes lelkész-tanító nem illeti.

Panaszolja továbbá, hogy a díjlevelet a helybeli lelkész-tanító részére egyedül a főgondnok írta alá s az önkényesen meg lett változtatva; így a Rozgonyi Irma-alapból járuló 25 forintot is feltételhez köti, holott az előbbi h. lelkész-tanítónak díjlevelében megszorítás nincs.

A hivatkozott egyházmegyei határozat egyedül csak a volt h. lelkész-tanító részére ítélvén oda a tőkés segélyből ki nem adott 35 forintot, hogy ezen tőkés segély hova fordítása kérdésében egyházmegyénk általános határozatot hozhasson, szükséges a bejelentési ív, az egyházkerületi és konventi határozat megtekintése, azért ezen ügyben csak azon adatok beszerzése után fog határozni, felkérvén esperesünket, hogy ezen adatokat megszerezni sziveskedjék.

Szükségesnek találja egyházmegyénk, a Rozgonyi Irma végrendeletének megtekintését is. Ezen Rozgonyi Irma féle alapítványi iratok előszerzésére ügyészünket kéri fel.

47. Őszi közgyűlésünk 22. sz. határozatára vonatkozólag a szomatori egyházba kikiüldött bizottság jelenti, hogy a szomatori egyház tőkepénzeit átvizsgálta s úgy találta, hogy a tőkék legnagyobb része a lelkészi és tanítói fizetés alapját képezi s így más célra nem fordítható. A lelkész és egyháztanács kijelölése alapján a Kovács János 50 frt, 23 frt 60 kr és 7 köből 3 és $\frac{2}{4}$ véka gabonáról szóló tartozását találta olyannak, melyet adósság törlesztésére lehet fordítani; ezen tőkék tehát behajtandók lennének. Ezen kívül úgy intézkedett, hogy az 1892. évi pénztári maradványból 50 frtot rendelt a sátoralja-ujhelyi egyház követelésének részletes törlesztésére fordíttatni, mely összeg Fejes István ujhelyi lelkész ur kezéhez el is küldetett.

Tudomásúl vétetik s ügyészünk utasíttatik, hogy Kovács Jánoson tartozását hajtsa be és a befolyó pénzt a sátoralja-ujhelyi egyház követelése törlesztésére fizesse.

48. A monoki egyház presbitériuma arra kéri egyházmegyei közgyűlésünket, hogy özv. id. Puskás Istvánnét, — a ki minden vagyonát, élethosszig való rendelkezési jogának fenn tartása mellett, Turóczy József egyháztagnak adta át s ezen a czímen eddigi egyházi adófizetési kötelezettségének eleget tenni vonakodik, — a reá vagyona után eső s ez ideig viselt egyházi adó megfizetésére továbbra is kötelezze.

Egyházmegyei közgyűlésünk határozatilag ki mondja, hogy az a tény, mely szerint özv. id. Puskás Istvánné vagyonát, rendelkezési jogának élethosszig való fenntartása mellett, másnak adta át, az ő egyházi adófizetési kötelezettségét egyáltalán nem érinti s ennél fogva úgy özv. id. Puskás Istvánné, mint Turóczy József egyház tagok, a reájuk törvényesen kivetett papi fizetési s bármiféle egyházi terheket ez után is ép oly mértékben tartoznak viselni, mint a mily mértékben viselték addig, míg a birtok átadási szerződés köztük létre nem jött.

49. A sóstófalvi leányegyház tagjai az egyházmegyei közgyűléshez beadott folyamodványukban az egyháztagnak vagyoni erejét felülmúló egyházfizetési terhek leszállítását kérelmezik.

Egyházmegyei közgyűlésünk Zombori Gedő tanácsbíró és Kóczán Miklós földbirtokost, mint egyházunk egyik vallásos buzgóságáról ismeretes tagját kéri fel, hogy a kérelemre vonatkozólag, ősi egyházmegyei közgyűlésünkre javaslatot terjesszenek be.

50. Szabó Károly gesztelyi h. lelkész arra kéri az egyházmegyei közgyűlést, hogy őt, tekintettel az idő rövidségére, mit helyettes lelkészi minőségben Gesztelyben eltöltend s tekintve nyomasztó anyagi helyzetét, a gyámintézeti pénztárt illető köteles rész befizetésének kötelezettsége alól felmenteni méltóztassék.

Egyházmegyei közgyűlésünk, méltányolva a kérvényben felhozott okokat, Szabó Károly gesztelyi helyettes lelkészt a folyó évi ápril 24-ig esedékes s a gyámintézeti pénztárt illető köteles rész megfizetése alól felmenti.

51. Egyházlátogatás a kis-dobszai egyházból azon egyáltalán nem örvendetes jelentést adja, hogy ott köznapokon már

ősidőktől óta nem gyakorolják az isteni tiszteletet, sőt magok a presbitérium tagjai is úgy nyilatkoztak, hogy hétköznapon a harangszó őket csak megijesztené, mert az nálok vagy halálesetet vagy csak tűzvészt szokott jelezni; ép azért nem is kívánják, nem is óhajtják a hétköznapi isteni tiszteletre hívó harangszót.

Egyházmegyei közgyűlésünk megdöbbenéssel értesül ezen elszomorító s mindenestre a vallásos érzés hanyatlását bizonyító jelenségről, a mit nem ellensúlyozhat eléggé azon másfelől örvendetes tapasztalat sem, melyet a kis-dobszai híveknek leégett egyházi épületeik felépítése körül kifejtett áldozatkész buzgóságukból merített, mert mire való a templom, ha nincs a ki abba isteni tiszteletre szívesen eljárjon. Ugyanazért egyházmegyei közgyűlésünk atyailag inti a kis-dobszai híveket, hogy az isteni tiszteletet ne tartásák magokra nézve feleslegesnek, sőt ellenkezőleg kövessék Jakab apostol intését: »Szenved-e valaki ti köztetek? Imádkozzék! Öröme vagyon-e valakinek? Énekléssel dicsérje az Istent!«

52. Tárgyaltatott a király-helmecki egyházban a templomjavítás alkalmával a templomi székek megrongálása tárgyában felmerült vitás ügy.

A király-helmecki egyház templomát javítván a főgondnok elnöklete alatt egy építkező bizottságot választott és az építkezés vezetését erre bízta.

A templomi székekre nézve úgy intézkedett, hogy a székek bizonyos összegekért bocsáttatnak át az egyes családoknak. A városban lakó iparosok részére a 7, 8, 9-ik széksor jelöltetett ki. A 3 utolsó szék ingyenesnek hagyatott fenn. Az iparosok ezen három utolsó széket kérték maguknak oly módon, hogy az a többi székeknél valamivel magasabbra emeltessék és ezért az egyháznak 540 frtot fizettek. Az építkező bizottság ennél fogva a három utolsó széket 2, 4, 6 hüvelylyel felebb emeltette. Erre az algondnokok 1893 évi márczius 5 napján a lelkes és főgondnok jelenléte nélkül közgyűlést tartottak, a melyben kimondatott, hogy az egyházközség a székek felemelését ellenzi, ennek folytán 6 presbiter, név szerint Pataki István, Szathmáry Ferencz, Dakó András, Tóth János, Szűcs János és Dakó Ferencz János, ezen három széket kiszaggatta helyéből, a mi

miatt a főgondnok a nevezettek ellen közvagyon rongálása címén fenyítő panaszt indított.

Ezen ügy küldöttségileg megvizsgáltatván, a küldöttség jelentése alapján egyházmegyei közgyűlésünk a következő határozatot hozta:

Az építkező bizottság azon intézkedése, hogy a három utolsó templomi széket 2, 4, illetve 6 hüvelylyel a többinél magasabbra emeltette: helyben hagyatik; és utasíttatik az egyház, hogy a kiszaggatott székeket, az elrontók költségén állíttassa vissza. Sajnálatát fejezi ki ezen kívül egyházmegyénk, hogy épen az egyház presbiterei okoznak az egyházban egyenetlenséget; ellenükben azonban minthogy az ügy fenyítő útra tereltetett, egyelőre a fegyelmi eljárás elrendelését nem tartja szükségesnek.

Helybenhagyandó volt az építkező bizottság eljárása azért, mert az egyházközség a nyomozati jegyzőkönybe szószertint bevezetett határozatában, az építkező bizottságnak az építkezés vezetésére szabad kezet engedett; s a templom berendezése, minő a szószék és karzat felállítása stb. tekintetében azok intézkedéseit elfogadta; mert azon intézkedés, hogy a hátsó székek kissé magasabbra emeltettek nemcsak czélszerű, hanem izléses is; mert továbbá ez által, tekintettel arra, hogy a 7, 8, 9 ik szék is a kiküldöttek jelentése szerint értékesített, az építkező bizottság 540 frt hasznot hozott az egyháznak. A fegyelmi eljárás egyelőre azért nem volt megindítható, mivel az ügy fenyítő útra tereltetvén egy és ugyanazon dolog fölött 2 úton ítélni nem lehet.

53. A vajdácskai egyház az egyházlátogatás útján kérelmezi, hogy az 1892-ik év végéig esedékessé vált ártéri adóhátrálékának törlesztésére közpénztári tőkéinek kamatait igénybe vehesse.

Közgyűlésünk a folyamodó egyház kérelmét készséggel teljesíti.

54. Egyházlátogatás jelenti, hogy a sárospataki róm. kath. lelkész egy vajdácskai illetőségű ref. gyermeket s a bolyi plébánus egy ottani illetőségű gyermeket illetéktelenül elkeresztelt,

sőt ez utóbbi plébánus egy vegyes házaspárt hirdetési bizonyítvány nélkül megesketett.

A vajdácskai és szentesi lelkészek utasíttnak, hogy az illető plébánusok ellen a törvényes eljárást az illető hatóságnál indítsák meg.

55. Hasonló vallásügyi sérelmet jelent egyházlátogatás a legyes-bényei ev. ref. egyházból, a hol Paszlavszi Sándor szerencsi plébánus keresztelte el Pap János ref. vallású apa fiu gyermekét s a keresztelési anyakönyvi kivonatot, felszólítás daczára sem küldötte meg az illetékes legyes-bényei ref. lelkési hivatalnak.

A legyes-bényei lelkész hasonlóképen utasítatik, hogy a törvényt sértő szerencsi plébános ellen a feljelentést az illetékes hatóságnál tegye meg.

56. Egyházlátogató küldöttség jelentése szerint Argalács Márk úr, a prémontrei rend leleszi házfőnöke, a cigándi egyháznak a rend tulajdonát képező erdőből három darab szép fát ajándékozott, mintegy 60 frt értékben.

Közgyűlésünk benső örömmel értesül ez ajándékról, mely az adományozó nemesen érző szívének és fenkölt gondolkodásának legékesebben beszélő bizonyossága; s habár meg van győződve arról, hogy ezért köszönetre nem számít, mert a jótettnek önmagában van legméltóbb jutalma és dicsérete, mindazáltal indíttatva érzi magát közgyűlésünk arra, hogy a nemes adományozónak hálás köszönetét és elismerését jegyzőkönyvileg kifejezze.

57. Tóth Lajos egyházmegyei pénztárnok betérjeszti 1892 ik évről szóló számadását, mely szerini kamatokból s más nemű jövedelmekből bevett öszesen 869 frt 53 krt, kiadott ellenben 553 frt 35 krt, így a pénztári maradvány 216 frt 18 kr. Kamatozó tőke, részint betáblázás, részint jótállók általi biztosíték mellett ki van helyezve 1710 frt, mely összeg után a kamatok hiány nélkül befolytak.

A kellő okmányokkal felszerelt számadás tételenként megvizsgáltatván, helyesnek találtatott, épen ezért pénztárnoknak a betérjesztettekre nézve a felmentés megadatott.

58. Kónya András egyházmegyei dékán 1892 ről bemutatott számadása szerint az 5 járás egyházlátogatóitól különböző czélokra átvett összesen 2535 frt 04 krt; mely összeget az illető pénztárakba hiány nélkül beszolgáltatta. — Az egyházmegyéhez tartozó papi s tanítói özvegyek, árvák és szükölködők közt leendő kiosztás végett az egyházkerületi pénztárból kivett 1190 frt 78 krt; ebből kiosztott 1149 frt 89 krt. Maradvány 40 frt 89 kr.

A számadás ellennyugtákkal és kifizetési nyugtákkal kellőleg támogatva lévén, helybenhagyatik azon megjegyzéssel, hogy a pénztári maradványból 19 frt 48 krt az egyházmegyei lelkési gyámintézet pénztárába adjon át, a többit pedig a jövő évben ossza ki az özvegyek s árvák között.

59. Olvastatott az egyházmegyei segélyosztó bizottság f. évi január 26 án tartott ülésének jegyzőkönyve, mely szerint az államsegélyből és a főt. egyházkerülettől nyert 917 frt 20 kr összeget, a segélyért folyamodó egyének és intézetek közt következőleg osztotta meg:

1. A Nagy Gedeon alapítványból kap a vékei és takta-kenézi egyház 40—40 frtot; Kovács Ferencz vékei előkönyörgő, Földi Tamás simai tanító, Bodnár Lajos sóstófalvai előkönyörgő és Pataki Sándor nyugalmazott tanító egyenként 20—20 frtot; Csontos Jánosné és Székely Józsefné tanító özvegyek 10—10 frtot; a népiskoláknak jutalom könyvekre kiadatik 20 forint; együtt = 200 frt.

2. Az államsegélyből az ondi, kaki, legyes-bényei, bodrog-olaszii és bodrog-szentesi egyházak 40—40 frtot; együtt 200 forintot.

3. Ugyanabból Szánthó István bodrog-olaszii, Nagy Károly szomotori, Kolozsváry István tolcsvai, Réthy Pál golopi lelkészek 25—25 frtot; együtt 100 frtot.

4. Török Józsefné, Gönczi Józsefné, Lábos Menyhértne, Baltai Istvánné, Tatar Mihályné, Borcsik Gáborné, Móré Pálné, Molnár Pálné, Szinyei Andrásné, Anti Jánosné, Horkai Györgyné, Horkai Istvánné és Horkai Jánosné lelkész özvegyek 20—20 frtot; együtt 260 frtot.

5. Hubai Boldizsárné és Szekeres Mihályné tanító özvegyek 10—10 frtot; együtt 20 frtot.

6. Az egyházmegyei özvegy-árva gyámintézet és az egyházmegyei házi pénztár egyenként 68 frt 60 krt; együtt 137 frt 20 krt.

Közgyűlésünk a segélyosztó bizottság intézkedését helyeslő tudomásul veszi.

60. Bármely tárból segílyt kérnek: a visi egyház iskolájának kijavítására; Gönczy Józsefné, Lábos Menyhértne, Bagdy Istvánné, Török Józsefné lelkész özvegyek; Bodnár Kálmán leleszi, Hubay Bertalan gesztelyi, Szendrei Sándor lukai, Borcsik Gábor agárdi tanítók.

Mindezen folyamodók a segélyosztó bizottság figyelmébe ajánltatnak.

61. Közhirdetés útján leendő segílyeztetésre ajánltatnak: a vékei, leleszi, berzéki és zombori egyházak.

62. Olvastatott az egyházmegyei lelkészi gyámintézet számvizsgáló bizottságának jegyzőkönyve, mely szerint az intézet bevétele volt 1892-ben: alapdíj, kamat és évi járulékokból 1375 frt 94 kr; hirdetésekéből 52 frt 51 kr; a Baldácsy-alapból nyert segílyből 68 frt 40 kr; az egyházmegyei dékáni hivataltól 2 frt 92 kr; mult évi pénztári maradvány 13 frt 28 kr, összesen 1513 frt 05 kr. Ebből a sárospataki népbankba tétetett 1500 frt; a pénztárnoknál van 13 frt 05 kr.

A mult év őszén a gyámintézet vagyona 3758 frt 48¹/₂ krt tett; ehhez hozzáadva a legközelebbi egyház látogatás alkal mával beszedett 1513 frt 05 krt: az intézet vagyoni állása ez idő szerint 5091 frt 53¹/₂ kr.

A számadás a számvizsgáló bizottság által — részletes vizsgálat után — helyesnek és kifogástalannak találtatván, azt közgyűlésünk is megerősíti s egyszersmind a számvizsgáló bizottság kérelme folytán felhivja az egyházlátogató küldöttségeket, miszerint működésük alkalmával tölük telhetőleg igyekezzenek az egyházaknál odahatni, hogy minél nagyobb összegekkel járuljanak gyámintézeti pénztárunk gyarapításához.

63. Hézszer Emil tállyai lelkész kéri, hogy szállítsa le egyházmegyei közgyűlésünk a lelkészi özvegy árva gyámintézetbe törzsfizetésül befizetendő összegre vonatkozólag 900 frtban megállapított jövedelmét, miután neki ennyi jövedelme nincs és miután ő ez ellen a szabályszerű időben is felszólt.

Egyházmegyei közgyűlésünk nem bir tudomással arról, hogy Hézsér Emil az özvegy-árvtár alapszabályaiban kitűzött időben jövedelme összeírása ellen felszólalt volna, azért most, a midőn már a törzs fizetéseknek be kellett volna folyniok, nem veheti figyelembe kérelmét; a tár megnyiltakor azonban mulhatatlanúl bekövetkező revisió alkalmával, az évi járulékokra nézve, ha annak idején folyamodik, kérelme méltányos elintézést fog nyerni.

64. Tanügyi bizottság beterjeszti az egyházmegye főhatósága alá tartozó népiskolák szellemi és anyagi állapotáról az 1892/3 ik iskolai év I-ső feléről szóló jelentését, mely az alábbiakban jegyzőkönyvünkbe vétetni rendeltetett:

A beérkezett iskolalátogatási jegyzőkönyvek alapján az alsőzempléni ev. ref. egyházmegye fenhatósága alá tartozó népiskolák szellemi és anyagi állapotáról, az 1892/3. iskolai év első feléről, a következőkben van szerencsénk jelentésünket megtenni.

a) *Általános statisztikai adatok.*

Egyházmegyénkben a beérkezett táblás kimutatások szerint, a lélekszám: 45.681. — E lélekszám mellett a 6—12 éves tankötelesek száma: 2746 fi, 2282 nő, összesen 5028, mely a lélekszám 10⁰/₁₀ ának felel meg. A mult félévinél 237-el = 0.06⁰/₁₀-al több. — Iskolába járt 6—12 éves tanköteles: 2417 fi, 2011 összesen: 4428, mely a lélekszám 9.69⁰/₁₀-át teszi. A mult félévinél 284 el = 0.23⁰/₁₀-al több. — Az iskolába járó tankötelesek az általános iskolaköteleseknek 88.07⁰/₁₀-át teszik. Tehát itt is javulás tapasztalható a mult félévhez képest, még pedig 1.48⁰/₁₀-al.

Ismétlő iskolaköteles volt e félévben: 986 fi, 892 nő, összesen: 1878, mely a lélekszám 4.11⁰/₁₀ ának felel meg. Ha az összeget tekintjük, az tűnik ki, hogy e félévben 47 el volt több az ismétlő iskolaköteleseknek száma, mint a mult félévben: de ha a ⁰/₁₀-ot nézzük, azt látjuk, hogy 0.07⁰/₁₀-al *kevesebb* e félévben, a mi azt bizonyítja, hogy a lélekszám emelkedésével nem volt arányban a 12—15 évesek száma. — Ismétlő iskolába járt: 315 fi, 145 nő, összesen 560. Az iskolába járók a tanköteleseknek 29 8⁰/₁₀ át teszik, a mi a mult félévihez képest örvendetes javulásnak mondható, a mennyiben — szám szerint — több e félévben az iskolába járók száma 366-al, a mi pedig az ismétlő iskolakötelesek 19.21⁰/₁₀-ának felel meg.

Mindennapi iskolát nem gyakorolt: 329 fi, 271 nő, összesen: 600; kevesebb a mult félévinél 15-el — az iskola köteleseknek 11.93⁰/₁₀-a. — Ismétlő iskolát nem gyakorolt 671 fi, 674 nő, összesen 1318; kevesebb a mult félévinél 319 el — az ismétlő iskolakötelesek 70.2⁰/₁₀-a.

A osztályok számát illetőleg — egyházmegyénkben van hat osztályú iskola: 10; öt osztályú: 28; négy osztályú: 27; három osztályú: 4; két osztályú: 1.

Szellemi állásra nézve — a következőleg oszlanak meg népiskoláink:

Kitünő van; 29, u. m. N.-Géres, K.-Tárkány, Lelesz, K. Géres, Karád, Czigánd, Ricse, Lácza, Örös, Karos, T.-Tokaj, Sárospatak mindhárom, Erdőbénye, Sima, T. Ladány, Báj, Pthrügy, Tarczal fi, Golop, Tállya, Megyaszó leány, K.-Dobra, Csanálos, H.-Németi, T.-Lúcz fi, T. Szada, Mád.

Dicséretes: 21; u. m. N. Kövesd, Szentés, Leányvár, Bacska, Luka, Semjén, N.-Rozvány, Páczin, Karcsa, Vámosujfalu, Hogyka, Tarczal leány, Szerencs, Ond, Megyaszó fi, Gesztely, Hidvég, Kesznyéten, T.-Lúcz leány, T.-Harkány fi- és leány.

Kielégítő: 13; u. m. Vajdácska, K. Kövesd, Agárd, Ágcsernő, B. Olaszi, Petrahó, Erdőhorváti, Csobaj, T.-Kenéz, Zombor, Monok, L. Bénye, H.-Kak.

Gyenge: 3; u. m. Somotor-Vécs, Kenézlő, Vis.

Nincs minősítve: 5; u. m. Véke, Lelesz Polyán, B. Keresztur, Sóstófalva, Berzék.

Vékén részint a járványos betegség, részint pedig a nagy hidegség miatt — a mennyiben a fiók egyházakból is Vékére járnak a gyermekek iskolába — szünetelt a tanítás. — Lelesz-Polyánon az iskola hatóságilag be van zárva s így minősíthető nem volt. — B.-Keresztúron a tanítás a difteritisz járvány miatt szünetelt. — Sóstófalván a forgalmi akadály következtében nem jelenhetvén meg egyházlátogatás, az iskola nem minősített. Berzéken a tanítás szünetelt — előbb a himlő járvány, — később a nagy hideg miatt.

Ha népiskoláink félévi szellemi állását a mult félévivel összehasonlítjuk, örvendetes haladást tapasztalunk, a mennyiben a mult félévben a minősítetlen iskolák száma most $\frac{1}{3}$ -résznyire szállott le s köztük volt olyan is, mely jelenleg kitünőnek van minősítve, mint N. Géres és Golop. — Lelesz, Lácza, Erdőbénye, Megyaszó leány, K.-Dobsza — dicséretes, illetve a láczaikielégítőből kitünővé, — ugyszintén N. Kövesd, Szentés, kielégítőből dicséretessé s valamint L. Bénye gyengéből kielégítővé emelkedtek. — Ellenben a megyaszói fi, a gesztelyi, a páczeni, a

tisza-luczi leányiskolák kitünőbből dicséretesre; a csobaji, erdőhorvátii, h. kaki iskolák dicséretesből kielégítőre s végre a szomotori és kenézlői iskolák gyengévé hanyatlottak.

Rendes tanító van egyházmegyénkben: 52; segéd tanító: 2; ideiglenes tanító: 3; lelkész, illetve helyettes lelkész-tanító: 3. — A rendes tanítók között van 2, az ideiglenesek között pedig 1 nőtanító.

Tanítói lak van: jó 49, rossz 10. — *Tanterem*: törvényszerű 60, nem törvényszerű: 7; 4 nincs jelezve.

Az iskolák közül kellőleg fel van szerelve: 22; hiányos a felszerelés 40-ben; teljesen hiányzik a felszerelés 8 iskolában, u. m. Berzék, Sóstófalva, T. Kenéz, Erdőhorvátii, Ágcsernő, Agárd, Véke, N. Géres.

A *testgyakorlatra* vonatkozó rovat csak Liszkáról van kiöltve, a hol torna eszközökkel is el van látva a testgyakorló tér.

Faiskola — rendezett: 16; rendezetlen: 18. Csobajon nincs, Gesztelyben községi. 35 helyen jelezve sincs a táblás kimutatókban.

Egyházmegyénk kebelébe tartozó tanítók jövedelme — 14 iskola tanítójának kivételével — 22.948 frt.

Iskolánkba járt e félévben más vallású, még pedig:

Róm. kath.	. .	138 fi,	127 nő	=	265.
Görög kath.	. .	49 fi,	32 nő	=	81.
Ág. hitvall.	. .	18 fi,	20 nő	=	38.
Mózes vallású	. .	66 fi,	63 nő	=	129.
		<hr/>			
Összesen:		271 fi,	242 nő	=	513.

E szerint a kimutatás szerint a más vallású iskolások az iskola gyakorlók 11,58%⁰/₀ át teszik; több 91-el, mint a múlt félévben.

b) *Iskolába járt tankötelesek statisztikájának összefoglalása.*

Fenhatóságunk alá tartozó népiskolánkba járt evang. ref. vallású

6—12 éves	2417 fi,	2011 nő	=	4428, a lélekszám 9,66% ⁰ / ₀ -a
12—15 éves	315 fi,	245 nő	=	560, a lélekszám 1,23% ⁰ / ₀ -a
más vallású	271 fi,	242 nő	=	513.
		<hr/>		

Összesen: 3003 fi, 2498 nő = 5501, több 741-el, mint az előző félévben. — E nagy számmal együtt járó örven-

detes javulás azonban *nagyrészt* csak *látszólagos*; magyarázatját a téli és nyári félévi iskoláztatás közti különbségben találhatni meg.

Általános határozmányok és egyesekre vonatkozó észrevételek.

1. Miután a jelenlegi iskolai jelentésekben sincs említés téve a testgyakorlás tanításáról,

közgyűlésünk felhívja a körlátogató bizottságok figyelmét a múlt évi őszi egyházkerületi közgyűlés 65-ik jegyzőkönyvi pont alatt hozott határozatára, oly czélból, hogy jelentéseikben az ott kifejezett kívánságra és utasításra mindenkor tekintettel legyenek.

2. Az elnöki jelentésben ajánlva van egy tanítói minősítvényi könyv készíttetése, hogy aztán annak adatai alapul és irányadóul szolgálhassanak egyebek mellett az évenként szokott segélyek méltányos szétosztására is.

Ez indítványt a tanügyi bizottság egyhangúlag elfogadja s világi elnökét, Szinyei Gerzson bizza meg, hogy e célra mintegy 30—40 ívből álló könyvet minél előbb kötetesen be s bocsássa még az őszi gyűlésünk előtt a tanügyi bizottság rendelkezésére.

3. Hegedűs János csanálói s Bodnár Kálmán leleszi tanítók az egyház látogatóság útján némi segedelemért folyamodnak.

Mint lankadatlan szorgalmú s kitünő eredménnyel működő tanítókat, melegen ajánlja a tanügyi bizottság az egyházmegyei közgyűlés pártfogó figyelmébe.

4. A berzéki egyház előljárósága az egyházmegyei közgyűlés intézkedése ellenére, iskoláját fűtő anyaggal ellátni vonakodik, úgy, hogy e miatt az iskoláztatás jóformán az egész tél folyamán szünetelt.

Egyházmegyei közgyűlés szigorúan utasítja ismételten a berzéki egyház presbitériumát, hogy jövőre iskoláját a kellő mennyiségű fűtőanyaggal ellátni — felelősség terhe alatt — mulaszt-hatatlan kötelességének ismerje.

5. A harkányi leányiskolában alkalmazott tanítónőről, Csécsi Juliáról azt az örömdetes jelentést vette az egyházlátogatóság útján a tanügyi bizottság, hogy nevezett tanítónő minden külön díjazás nélkül, az iskolájába járó leánynövendékeknek, a női kézimunkákat igen szép eredménnyel tanította.

Tanügyi bizottságunk e jelentést méltányló elismeréssel veszi tudomásul s további buzdítás céljából Csécsi Julia tanítónőnek ez ügybuzgó fáradozását és szorgalmát jegyzőkönyvébe iktatja.

6. Szomoton a vallástanítás elhanyagolt állapotban van.

A szomatori tanító komolyan figyelmeztendő, hogy az érvényben levő tanterv kívánalmaihoz s az abban kiszabott vallásos tananyag feldolgozásához pontosan alkalmazkodjék.

7. A cigándi kör iskolalátogatója felhívja tanügyi bizottságunk figyelmét ama körülményre, hogy Sőregi Márton cigándi tanító ez évben tölti be tanítói hivataloskodásának 25-ik esztendejét.

Miután nevezett tanító e 25 év alatt szakadatlanul olyan páratlan szorgalmat és tanításbeli eredményt mutatott fel, hogy tanítói karunk egyik kitünőségének méltán tekinthető, tanügyi bizottságunk melegen ajánlja az egyházmegyei közgyűlésnek, hogy tanügyünk e kiváló és érdemes munkását e ránézve nevezetes évforduló alkalmából jegyzőkönyvi kivonatban üdvözölje.

Egyházmegyei közgyűlésünk a tanügyi bizottság indítványát magáévá teszi s örömmel ragadja meg az alkalmat, hogy a kiváló tanférfiút 25 éves működésének évfordulóján szívélyesen üdvözölje s őszintén kívánja, hogy a jeles munkást, a tanügy előbbvitelére, az isteni gondviselés, testi és szellemi erőinek teljében, a másik 25 évre is tartsa meg!

8. A ricsei iskoláról jelenleg is az az értesítés érkezőn be, hogy a tanterem dűledező falait az egyház a többszöri megintés ellenére még mindig nem helyezte ép állapotba:

Közgyűlésünk felkéri esperes urat, hogy az egyház előjáróságát az iskola jókarba helyeztetésére a polgári hatóság útján kényszerítse.

9. Az újabb országos tanítói nyugdíj törvény értelmében a nyugdíj-alap javára a növendékektől fejenként beszédendő 15—15 kr beszédésével multhatatlanul együtt járó kellemetlenség elkerülése tekintetéből

tanügyi bizottságunk felkéri az egyházmegyei közgyűlést hogy illetékes helyen tegyen lépéseket e 15—15 kr-nak a községi adóval együttesen, a polgári hatóság útján való beszédetésére.

10. Pálóczy József és Beszterczey Béla, mult gyűlésünkön való meg nem jelenésök miatt 2—2 trttal birságotatván meg, miután elmaradásukat elfogadható okokkal igazolták, ajánlatnak a birság alól való felmentetésre.

11. Tanügyi bizottságunk megbízatása lejárván, bizalmi állásukat, az összes tagok, az eddigi megtiszteltetés megköszönése mellett, az egyházmegye rendelkezésére bocsátják.

65. Csanálosra vonatkozólag jelenti az egyházlátogatás, hogy iskolaépülete annyira rozszant állapotban van, miszerint falai ki s bedüléssel, tetőzete pedig beomlással fenyegetnek, általában az egész épület köz veszélyes.

Közgyűlésünk már több ízben figyelmeztette a csanálosi egyház presbitériumát iskola épületének tarthatatlan állapotára s ebből kifolyólag útastította annak rendbehozására; mivel azonban úgy látszik, hogy intő szava pusztába kiáltó szó volt az illetők előtt: most utolsó ízben hívja fel az iskolának újból építésére; ellenkező esetben megbizsa elnök esperes urat, hogy az iskola bezáratása iránt az illetékes hatóságnál tegye meg a szükséges lépéseket s a bezáratást még a jövő iskolai év kezdete előtt foganatosíttassa.

66. A zombori iskolára vonatkozólag elnök esperes ur jelenti, hogy mivel annak állapotáról időközben kedvező jelentést nyert: a helyettes lelkész-tanító ellenében mult évi tavaszi gyűlésünk jegyzőkönyvének 65 sz. pontjában elrendelt fegyelmi vizsgálat megindítását nem látta szükségesnek.

A kedvező fordulatot közgyűlésünk tudomásúl veszi; mindazáltal szükségesnek tartja, hogy

a zombori iskola szellemi állása továbbra is a legéberebb figyelem tárgya legyen s arról az egyházlátogatás és körlelkészek mindenkor kiemelt jelentést terjesszenek közgyűlésünk elé.

67. A szentesi járás egyházlátogatási jelentéséből értesülvén az egyházmegyei közgyűlés Lábos Endre lelesz polyáni tanító ellen, az egyház tagjai által emelt több rendbeli panaszokról,

miután azok a legcsekélyebb elfogadható bizonyítékokkal sincsenek támogatva, figyelembe nem vétetnek.

68. Az egyházmegyei számvevő szék beterjeszti f. évi április 10-én tartott ülésének jegyzőkönyvét, mely jegyzőkönyv egész terjedelmében jegyzőkönyvünkbe vezetettvén, az a következő:

I. Megyasszói járáskörben:

1. *Szada.* A számadás bevételei ellennyugtákkal igazolva még most sincsenek, a kiadások között még most is vannak fölöslegesek és nem vétetett figyelembe a múlt évi utasítás. Az adókról bizonyíték nincs. A kiadás 6. sorszáma alatt az egyház látogatás alkalmával fölmerült költségek 10 frt 24 krban vannak felszámítva, holott a nyugta csak 7 frtról szól; a 3 frt 24 kr nem igazolt kiadás a gondnok terhére irandó; a gondnok kiadásai, a melyek saját maga által vannak nyugtatványozva, a lelkész által igazolandók, a tőkepenzek jóállókkal biztosíttassanak; Gyúkodi József adósnak 22 frt tőke tartozása után 21 frt 40 kr kamathátráléka van kimutatva; adjon felvilágosítást az egyház, hogy mi az oka annak, hogy ezen kamatok ily nagy mértékben felszaporodtak; a tőkés kimutatásban 10 frttal több van kimutatva, mint a számadásban, erre szintén felvilágosítás kéretik; általában utasíttatik az egyház, hogy az egyházmegye határozatának mindenben tegyen eleget.

2. *Harkány.* A kiadás 9. számú tétele alatti 500 frtról kiállított nyugta nem szabályos. Az orgonai pénztár 1581 frt 62 krt tüntet fel, a miből már lehetne egy orgonát felállítani, azért ezen pénztár behajtandó és rendeltetésére fordítandó.

3. *Tiszalúc.* A nyugták és ellennyugták még mindig nem teljes számmal vannak csatolva és a csoportosítás sem tökéletes; utasíttatik az egyház, az egyházmegyének e tekintetben fennálló szabályai megtartására.

4. *Kesznyéten*. Számadásai ismét naplószerű; a kötvények még mindig nincsenek jóállókkaal biztosítva; a bevételek csak részben vannak ellennyugtákkal igazolva. Ezek pótlására utasítatják. Ezen kívül, az 1891-ik pénztár maradvány 115 frt 56 krt tüntet fel; míg az 1892 évben pénztármaradványúl 114 frt 56 kr van bevételezve, a hiányzó 1 frt pótlólag bevételezendő.

5. *Berzék*. Számadása kevert, nem eléggé világos; a 492 frt 74 kr tanítói alap után 39 frt 44 kr kamat van a számadásban bevételbe véve, míg a táblás kimutatás szerint 57 frt 10 kr kamat van bevett gyanánt feltüntetve; a hátrálék sincs kimutatva; míg az egyház erre vonatkozólag felvilágosítást nem ad, számadása nem fogadtatik el.

6. *Hernád Németi*. A még jóállókkaal el nem látott 18 drb kötvény jóállókkaal látandó el, vagy bekebelezéssel biztosítandó.

7. *Sajó-Hidvég*. Számadása ellen semmi kifogás sem tételik.

8. *Kak*. Számadása nem kifogásoltatik.

9. *Gesztely*. Számadásában a bevétel 5. sorszáma alatt árpa eladás czímén 36 frt 63 kr van bevételezve s ebből a 4 számú nyugtában csak 13 frt 74 kr van igazolva; adjon felvilágosítást az egyház arról, miért nincs a többi összeg ellennyugtával igazolva; a kiadás 27 és 28 tétele nincs nyugtával igazolva, míg a 30 sorszám alatt Schwartz Béla asztalosnak kifizetett 69 frt 30 kr van kiadásba véve, míg a nyugta 49 frt 30 krról szól; a hiányzó 11 frt nyugtával igazolandó, mert ellenkező esetben az a gondnok terhére fog iratni; általában az egész számadás naplószerű; az egyes kamatfizetések egyenként vannak bevezetve, így tehát nem ellenőrizhető, hogy az egyes adósok teljesen befizették e kamataikat vagy sem. Utasítatik az egyház a fennálló egyházmegyei határozat megtartására.

10. *Csanáros*;

11. *Sóstófalva*;

12. *Kis-Dobsza*. Számadásai helyesen és kifogástalanul vannak vezetve.

13. *Megyasszó* számadása szintén rendben találtatott. Kérdést intéz azonban a számvevőszék a megyasszóí egyházhoz, hogy való-e a »Protestáns egyházi és iskolai lap« 1891. november 22-ki számában olvasható azon közlemény, hogy az egyház a Gusztáv Adolf egyletből segélyt kapott, s ha igen, hol lett az elszámolva? miután ilyen segély sem az 1891-ik, sem az 1892-ki számadásban bevételezve nincs.

14. *Legyesbénye*. Bevételei ellennyugtákkal s kiadása nyugtákkal felszerelve nincsenek teljesen. A fennálló szabály megtartására utasítatik.

II. A tállyai járáskörben.

1. *Tállya*. A csoportosítás nem világos; a kamathátrálék sok.
2. *Plhrügy*. Számadása kifogástalan.
3. *Golop*. Számadása naplószerű; nyugtákkal és ellennyugtákkal kellőleg felszerelve nincs. Az egyház nem tett eleget őszi közgyűlésünk 29 számú határozatának, minthogy a pénztármaradvány az egyházlátogatás óta befolyt, utasíttatik, hogy abból az idézett jegyzőkönyvi határozat szerint adó, illeték, egyénértéki és tanítói nyugdíj tartozását haladéktalanul fizesse ki.
4. *Takta-Kenéz*;
5. *Monok*. Számadásaik rendben találtattak.
6. *Tisza-Ladány*. Bevételekről nincs ellennyugta; a kiadások nyugtái össze vannak keverve; rovatolás helytelen; a kiadás 57-ik tétele nincs nyugtázva. Utasíttatik az egyház a fennálló szabályok megtartására.
7. *Mád*. A csoportosítás nem szabályos; a kamatok nem tolynak be rendesen; a kötvények mind jóállókkal látandók el, a kiadás 34-ik tétele alatt földvételár pótlék czímen 21 frt 76 kr van bevezetve, azonban nincs nyugtázva; világosítsa fel az egyház, hogy miféle földvételár pótlékba fizettetett ez az összeg. Általában a szabályok megtartására utasíttatik.
8. *Ond*;
9. *Bály*;
10. *Szerencs*;
11. *Tarczal* számadásai rendben találtattak.
12. *Csobajon* a számadás nincs kellőleg csoportosítva.
13. *Zombor*. A kiadásoknál 3 kiadási tétel nincs nyugtázva. A szabályok megtartására utasíttatik.

III. Sárospataki járási körben:

1. *Hotyka*. A bevétel nincs ellennyugtázva; a kiadásnál is több nyugta hiányzik. A szabályok megtartására utasíttatik.
2. *Kenézlő*. Az építkezés kiadásai nincsenek csoportosítva. A magtári számadás nem világos; nem tűnik ki abból, mennyi van a magtárban és mennyi van kamatra kiadva. Ezen hiányok pótlására utasíttatik.
3. *Petrahó*. Tőke kimutatása nincs; a vagyon kimutatás is hibás, abba az áldozó pohár és egy kínai ezüst tálca felveendő; a vagyon kimutatásba bevezetendő a leltározott vagyon legalább hozzávető értéke.
4. *Tolcsva* számadása nem kifogásoltatik.

5. *Erdő-Horváti*. Minden bevételi tétel ellennyugtával s a kiadás nyugtával látandó el; a domestikának az egyházi pénztárból való pótlása meg nem engedhető, így a kiadás 33. tétele törlendő.

6. *Olaszi*. A kiadás 4. és 14. tétele felvilágosítást igényel. A kötvények jótállókkal látandók el.

7. *Vámos-Ujfalu*. A bevételek és kiadások ellennyugtával és nyugtával látandók el.

8. *Bodrog-Keresztúr*. A kötvények nem mind vannak jótállókkal ellátva. Pótlendő. 1682 frt tőkéje után 279 frt 76 kr kamathátráléka van, a mi igen sok; haszonbér hátráléka 124 frt; egyházi adóhátráléka 188 frt 05 kr, mindezek haladéktalanul behajtandók.

9. *O Liszka* Ellennyugta a bevételnek csak némely tételénél található. A kiadás 27-ik tétele a számadásban 94 frt 45 krral szerepel, holott a 38. sz. a. nyugtában csak 91 frt 85 kr van nyugtatványozva; a 2 frt 60 kr különbséget nem fogadtatik el. A kötvények csak részben vannak jótállókkal biztosítva, a kamathátrálék tömérdek, így 1702 frt tőke után 287 frt kamathátrálék van s csak 83 frt 15 kr kamat foly be; a magtári alap kamathátráléka 429 frt 63 kr; a magtárban pedig a tőke 75%^o ra emelkedett a kamathátrálék. Mindezen kamathátrálékok sürgős behajtása elrendeltetik.

10. *Tokaj* kamathátráléka jelentékeny; a tőkék nincsenek biztosítva jótállókkal; egyházi adóhátráléka is jelentékeny. A 22 drb részvény a tőkék kimutatásába még most sincs fölvéve, daczára annak, hogy az egyházmegyei közgyűlés ezt már a múlt évben meghagyta. Az egyház a határozatok pontos megtartására utasítatik.

11. *Erdőbénye*;

12. *Sima*;

13. *Sárospatak* számadásai rendben találtattak.

IV. A szentesi járáskörben:

1. *Nagy-Géres*;

2. *Vajdácska*;

3. *Bereczki* számadásai rendben találtattak.

4. *Kis-Kövesd*. A kiadás 5. sz. a. nyugta nincs aláírva. A pénztári maradvány igen tetemes, így az 1891. számadásban 685 frt, az 1892-iki számadásban pedig 604 frt 94 kr a pénztármaradvány. Utasítatik az egyház, hogy ilyen nagy összeget ne hevertessen, hanem a fölösleget gyümölcsözőleg helyezze el. A tőkék könyvében az 1891-ik évről Benkő Pál 60 frt 26 kr

tőkével és 68 frt 31 kr kamattal szerepel, az 1892-ben pedig ez a tőke és kamat a tőkék könyvében nem foglaltatik, sem a számadás bevételei között nem található. Adjon felvilágosítást az egyház, hogy hova lett ez a tőkéje? A takarékpénztárban lévő 1600 frt tőke ki nem vett kamata a tőkék könyvében mint vagyon kimutatandó.

5. *Nagy-Kövesd.* Bevétel a táblás kimutatás szerint tőkéből és kamatból 238 frt 79 kr, a tőkék könyve szerint pedig befolyt tőkéből és kamatból 255 frt 69 kr. Adjon fölvilágosítást az egyház, hogy 16 frt 90 krt tevő különbség miért nem lett a számadásba bevezetve? Ezen összeg a 12 frt 25 kr pénztári maradványhoz hozzá adván, a pénztári maradványnak 25 frt 15 krnak kell lennie.

6. *Szentes*;

7. *Véke*;

8. *Bacska*;

9. *Kis-Tárkány* számadásai rendben találtak.

10. *Szomotor.* Varga András volt egyházigazgató az 1892. évi tavaszi közgyűlés 37 sz. határozatának nem tett eleget; a bevétel ellennyugtázva nincs; a kiadási nyugták az illető rovatba bevezetve nincsenek; ezek pótlására az egyház utasítatik. A kiadás 10 ik sz. a. 25 frt 20 kr van bevezetve, holott tényleg 25 frt 70 kr adatott ki s annyi nyugtatványoztatott; az 50 kr tehát a számadó javára irandó; a kiadás 14. tétele alatt felszámított úti költségek nem fogadtatnak el, mivel az ügy levél által postán is el volt végezhető; a 15. pont alatti jövedéki kihágásért felszámított 1 frt 19 kr nem fogadtatik el, mert az egyház jövedéki kihágást nem követhet el, azt a kihágást elkövetőnek kell megtéríteni; a 20. tétel alatt felszámított domesztikai kiadás az egyház pénzből nem fizethető, annyival inkább, mivel az bevételezve nincs; a 26 sz. a. 8 frt 11 kr, mint nem indokolt és nyugtával nem igazolt, szintén nem fogadtatik el.

A tőkék kimutatásában az 1891 ik évben 6 sz. a. a Harcsa István nevében bevezetett 130 frt tőke az 1892-ki kimutatásból kimaradt; az 1891 évi kimutatásban Mádi István nevében 3 frt 30 kr kamat szerepel; ez az 1892 évben sem a bevételben, sem a tőkék kimutatásánál nincs kiüntetve. Utasítatik az egyház, hogy adjon jelentést arról, hogy hova lett a Harcsa István 130 frt tőkéje és a Mádi István 3 frt 30 kr kamata.

Általában a tőke 1889 év óta 600 frt 25 krral fogyott; az 1892-ben befolyt 317 frt 60 kr tőkéből csupán 110 frt 15 kr tőkésített. Utasítatik az egyház, hogy ezen tőket visszaállítani kötelességének ismerje.

42 köből magtári tőke után 10 köből, 1 és $\frac{1}{4}$ véka kamatból, mindössze 1 és $\frac{1}{2}$ véka hajtattott be. Utasíttatik az egyház, hogy a kamatokat haladéktalanul hajtsa be.

Vécsből 1891 és 1892 évre nem adtak magtári számadást; az egyház ennek pótlására utasíttatik.

11. *Király Helmeecz* számadása rendes, azonban a nyugták száma nincs az illető rovatba bevezetve; jövőre az egyház a szabályok megtartására utasíttatik.

12. *Lelesz*. Az ellennyugták hiányzanak; az összeadás is hibás, a végeredménynek 20 krral kevesebbnek kell lenni.

13. *Lelesz-Polyán*. A bevételek ellennyugtázva nincsenek; a kiadás több tétele sincs nyugtával igazolva. Az egyház a szabályok megtartására utasíttatik. A kiadás 2. sz. a. kamatra kiadott 100 frt nincs a tőkék könyvébe bevezetve; jövőre pótlendő. Az 1891 évi tőke kimutatás 45. száma alatt Török Jánosné nevén előfordul 12 frt 60 kr és a 40. sz. a. Kiskó István neve alatt előfordul 5 frt 94 kr, valamint a magtári tőkepénz 1891 évi kimutatásában 5. sz. a. szintén Kisko István nevén előfordul 7 frt 31 kr az 1892 évi kimutatásból kimaradt; adjon felvilágosítást az egyház, hogy ezen összegek hová lettek.

14. *Ágcsernő*. A bevételek ellennyugtával látandók el, a 129 frt 31 kr pénztármaradványban benne van azon 100 frt, melyet az egyház segélyül a domestikai pénztárból kapott s mely már 4 év óta gyümölcsözetlen hever; utasíttatik az egyház, hogy ezen 100 frtot addig is, míg céljára fordíthatná, haladéktalanul takarékpénztárba tegye.

15. *Agárd* utasíttatik, hogy számadását az egyházmegye által kiadott rovatos íven terjessze elő.

16. *Leányvár* hasonlóan utasíttatik, hogy számadását jövőre az egyházmegye által kiadott rovatos íven állítsa ki. Ezen kívül a kiadás 7. tételét a számvevőszék tulságosnak találja; a kiadás 17. számát pedig nem fogadja el, mert az O Felségéhez beadott folyamodványt a lelkész díjazás nélkül lett volna köteles megírni, ha tehát az egyház e végett a lelkészhez fordult volna, a 2 frt 28 krban felszámított kiadás elkerülhető lett volna.

17. *Perbenyik*. Ellennyugta egy sincs; a kiadás több tétele sincs nyugtával igazolva, az illető rovatba a nyugta száma vezetendő be és nem a kiadás napja. A pénztár maradvány nincs a számadásban kitüntetve, tesz 207 frt 76 krt; ez a számadásba bevezetendő. Magtári számadás nincs. Mindezen hiányok pótlására az egyház utasíttatik.

18. *Kis Géres*. A bevétel ellennyugtázva nincs; a bevétel 9. sz. a. a tőkéből bevételezett 50 frt 50 kr a táblás kimuta-

tásban nincs kiüntetve; nem tudható tehát, hogy melyik tőke folyt be. Utasíttatik az egyház a hiányok pótlására.

V. A czigándi járásközből a számadások ez alkalommal nem vizsgáltattak felül, azok tehát a jövő őszi gyűlésen fognak előterjesztetni.

A számvevő szék előterjesztése tudomásul vétetik, az ebben foglalt határozatokat az egyházmegyei közgyűlés magáévá teszi és azok megtartására az illető egyházakat utasítja.

69. A számvevőszék fennebb tárgyalt jegyzőkönyvében következő általános érdekű indítványokat terjeszti elő:

a) hogy az egyház látogatás jegyzőkönyvei jövőre a számvevő székhez tétessenek át a végből, hogy a számadás megvizsgálása alkalmával az egyház látogatás megjegyzései is figyelembe vehetők legyenek.

Ezen indítvány elfogadtatván, felkéri közgyűlésünk esperesünket, hogy az egyház látogatás jegyzőkönyveinek egyik példányát gondnokunkhoz, mint a számvevő szék elnökéhez idejében áttenni sziveskedjék.

b) Hagyja meg az egyházmegyei közgyűlés az egyházaknak, hogy a beterjesztendő számadások borítékkal láttassanak el s az egyház neve kívül a borítékon is kitéttessék.

Ennek teljesítésére az egyházak utasíttatnak.

c) A magtári számadások úgy készíttessenek, hogy tüntessék fel azokban az évi szaporulat is, hogy így a számvevő szék az egyházak magtári állásáról tisztább képet nyerhessen.

Ezen indítvány elfogadtatván, az egyházak ennek teljesítésére utasíttatnak.

d) Tanácsolja az egyházmegye az egyházaknak, hogy tőkepénzeik után a kamatokat a csonka évről az év végeig beszedvén, tőkék lejáratát a könnyebb kezelés végett az év végére tegyék át, mint ez több egyházban alkalmazva van.

Közgyűlésünk tanácsolja az egyházaknak, hogy tőkék kezelésére ekként intézkedjenek.

70. Mult évi tavaszi gyűlésünk jegyzőkönyvének 67. számú pontjában a megyaszói ref. egyház is azon egyházak között

lévén felemlítve, melyek a Kun Bertalan alapítványra nem adakoztak :

mivel a lelkészi hivatal által utólagosan be-
küldött postai feladó vevénnyel beigazoltatott,
hogy az egyház e célra 9 frt 52 krt gyűjtött s
ez összeget a lelkész ugyanazon év szept. 26-án
postautalványon az esperesi hivatalnak be is kül-
dötte: a megyaszói egyház és lelkészi hivatal
megnyugtatóására e tény jelen jegyzőkönyvünkben
elismertetik s ezzel együtt az e célra gyűjtött
adakozás összege 374 frt 60 krra igazittatik.

71. Mindezen jegyzőkönyvi pontok hitelesítetttek.

Jegyzették: *Kónya András* egyházi főjegyző az 1, 2, 3,
4, 5, 6, 7, 8, 11, 13, 14, 25, 28, 29, 30, 32,
35, 40, 41, 42, 51, 56, 57, 58, 60, 61, 62, 65,
66, 70 és 71;

Debreceni Bertalan világi főjegyző a 9, 10,
20, 21, 22, 26, 27, 36, 37, 38, 39, 45, 46, 47,
52, 63, 68, 69;

Czinke István aljegyző a 17, 31, 33, 34, 43,
44, 53, 54, 55, 64;

Komjáthy Gábor aljegyző a 12, 15, 16, 18,
19, 23, 24, 48, 49, 50, 59 és 67 pontokat.

Betűrendes tárgymutató

arra nézve, hogy mely pontok kire, vagy mely egyházra s intézetre vonatkoznak.

- Beszterczei Béla 64.
- Berzéki egyház 61, 64.
- Bodolai József tb. 8, 11.
- Bódogh Károly tb. 11.
- Czigándi egyház 37, 38.
- Csanálosi egyház 65.
- Csécsi Nagy Pál 45.
- Csécsi Julia 64.
- Debreceni Bertalan 8, 26, 29, 30, 38, 39, 40, 43, 45, 46, 47.
- Egyházakra általában 68.
- Egyházmegyére 7.
- Egyházkerület 9, 10, 24, 28.
- Erdőbényei egyház 26.
- Esperes urra 7, 46, 65, 69.
- Gecsei Péter tb. 34.
- Gesztelyi egyház 13.
- Hernádnémeti egyház 25.
- Hézsér Emil 63.
- Horváth János 16.
- Karádi egyház 20.
- Kasko B. Pál 35.
- Kenézlői egyház 16.
- Kenyeresy Árpád 14.
- Keresztúri József tb. 44.
- Keresztúri Zsigmondné 28.
- Király-Helmecei egyház 43, 52.
- Kis-Dobszai egyház 51.
- Kis József tanító 19.
- Kis- és Nagy-Tarkányi egyház 44.
- Kóczán Miklós 49.
- Kónya András 8, 13, 38.
- Körlelkészek 64.

- Lácai egyház 39.
 Leányvári egyház 18.
 Legyesbényei lelkész 55.
 Leleszi egyház 61.
 Lelesz-pólyáni egyház 67.
 Lelkészekre általában 62.
 Mauritz Árpád segédlelkész 14.
 Meczner András tb. 8, 11, 16.
 Meczner Béla egyházmegyei gondnok 21, 33.
 Megyaszóí egyház 42, 70.
 Monoki egyház 48.
 Nagykövesdi egyház 35.
 Olajos Pál lelkész 12.
 Olaszi egyház 29, 30.
 Pálóczi József lelkész 64.
 Petrahói egyház 31, 32.
 Pilissy Ferdinánd tb. 5, 8, 44.
 Rácz Kálmán segédlelkész 14.
 Ricsei egyház 36, 64.
 Sarkadi Antal 15.
 Sárjai egyház gondnoka 45.
 Sóstófalvai egyház 49.
 Sóregi Márton tanító 64.
 Szabó Károly helyettes lelkész 50.
 Szabó Pál helyettes lelkész 46.
 Székely Imre lelkész 12.
 Székely Lászlóné 18.
 Szinyei Gerzson tb. 11, 64.
 Szomotori tanító 64.
 Tanítókra általában 24.
 Tállyai egyház 27.
 Tisza-luci egyház 41.
 Tolcsvai egyház 33, 34.
 Tóth Lajos tb. 8, 11, 13, 16, 57.
 Zombori Gedő tb. 49.
 Zombori helyettes lelkész 66.
 Zombori egyház 61.
 Vámosújfalusi egyház 45.
 Vajdácskai egyház 53. ↙
 Vajdácskai lelkész 54. ↘
 Vay Sándor br. tb. 5.
 Vecsey Oláh Miklós tb. 11.
 Vékei leányegyház 61.